

Justisministerens kino

Da det nylig i Stortinget ble statsråd Gundersen foreholdt at det klebet vesentlige feil ved «rettsoppgjøret», svarte han flott og feiende — som hans vane er — at man ikke nå på dette tidspunkt kunne gi seg av med å spille «baklengs kino». Nå fikk det være med det som var.

Nei da, herr justisminister! Det er såvisst ikke noen «baklengs kino» som det norske samfunnet i dag ønsker å få seg forevist. Er det først på det rene at filmen er elendig — og kritikken later til å være forholdsvis enig om det i dette tilfelle — så hjelper det lite å sveive filmen den andre velen. Den blir ikke bedre for det. Da er det bare ett av to å foreta seg. Enten får man vise en film som publikum kan være tjent med å se. Eller også får man gi beskjed om at det er adgang til å få billett-pengene igjen i kassaluken. Ett av to!

Hvilken utvei velger De, herr Gundersen? At den filmen som De har vist, har vært under all kritikk, er sikkert nok. Og at De skal sitte med hele utbyttet av den slags «forretningsvirksomhet» strir mot de alminneligste prinsipper for handel og vandel.

Ærlig talt så har De vist dårlig film så lenge nå at De alt forlenget burde ha vært fratatt kino-bevillingen.

Øket Sovjet-press på Norge?

New York: Privat til «8. Mai».

I New York er man overbevist om at Sovjet-Samveldet i de kommende måneder vil øke sitt diplomatiske press på de to landene som grenser til Sovjet-Samveldet uten å være del av den russiske interessesfære, nemlig Tyrkia og Norge.

Indonesia ønsker nederlandske fagfolk

Amsterdam: Privat til «8. Mai».

En idonesisk delegasjon er kommet til Amsterdam for å ansette over 2000 nederlandske fagfolk i ledende stillinger i den offentlige administrasjon og næringslivet.

I Nederland er det fortsatt stor interesse for Indonesia, selv om det her sker bitterhet over tapet av det øst-indiske koloni-område.

Avisdøden

Den tyske generalstab ydet Sovjet militær assistanse i 1920-årene

Forsøkte senere å sprengte Hitler-partiet med Storbritannias og Frankrikes hjelp

Bonn: Privat til «8. Mai».

I disse dager foreligger en oppsiktsvekkende bok av «Berliner Illustrierten Zeitung» tidligere stjerne-reporter H. R. Berndorff, utgitt av det gamle, kjente forlag Hoffmann und Campe i Hamburg. Boken, som har fått tittelen «General mellom Øst og Vest», skildrer den tyske generalstabs, og da først og fremst general — senere rikskansler — Schleichers historie i mellomkrigs-årene, og har vakt både oppsikt og strid. I den nasjonale opposisjonskretser er man på enkelte hold opprørt både over at en slik bok ser dagens lys nå — når Tyskland står i en diplomatisk skjebnekamp mellom den østlige og den vestlige verden — og over de opplysninger den bringer angående den tyske generalstabs merkelige disposisjoner.

Boken beretter at general Schleicher sammen med general v. Seeckt, allerede i 1920 sluttet en hemmelig avtale med Trotski og Krassin om et vidtgående politisk, økonomisk og militært samarbeide mellom Tyskland og Sovjet-Samveldet. Denne avtale ble ikke meddelt noen tysk regjering, aldri forelagt for riksdagen.

I henhold til denne avtale bygget tyske flyfabrikker militærfly i Sovjet Samveldet, fremstillet panservogner og ammunisjon og giftgass. General v. Seeckt utarbeidet i forståelse med Schleicher en feltjenesteplan for den russiske arme, og denne plan ble gjennomført av russerne i 1928, slik at man faktisk kan si at den tyske generalstab skapte grunnlaget for Den Røde Arme.

Da kommunistene etterhvert fikk vind i seilene i Tyskland og den nasjonalsosialistiske bevegelse reiste seg som en desperat reaksjon mot den rø-

de fare, følte den tyske generalstabs ledelse seg truet. Den var klar over, at Hitler ikke ville tåle noen separatpolitikk fra generalstabens side og at han fremfor alt ikke ville finne seg i noe samarbeide med Kreml. Schleicher forsøkte da å skyve først Brüning, deretter von Papen fram som rikskanslere, men da begges politikk brøt sammen, tok Schleicher — med Hindenburgs velsignelse — selv stats roret i egenskap av rikskansler. I den ne periode innledet Schleicher hemmelige forhandlinger dels med Daldier i Frankrike og Henderson i London, dels med noen av det nasjonalsosialistiske partis ledere, deriblant Gregor Strasser, Gottfried Feder og Frick. Hensikten med disse forhandlinger var å oppnå samtykke fra Storbritannia og Frankrike til å omdanne Reichswehr, som tallet 100.000 mann, til en militær på 300.000 mann for å oppta SS og SA i militære formasjoner og dermed svekke nasjonalsosialismen, og dernest splitte det nasjonalsosialistiske parti ved å oppta Strasser som visekansler i Schleichers regjering.

Disse planer ble imidlertid kryssset av Hitler, som overbeviste Strasser om å gi avkald på sine forhandlinger med Schleicher. Avgjørende i utvillingen grep også inn dr. Hjalmar Schacht, som allerede i november 1932 fikk den tyske storindustri over på det nasjonalsosialistiske partis side gjennom en hemmelig appell til rikspresident Hindenburg.

I nasjonale opposisjonskretser i Vest-Tyskland er man opprørt over at den tyske generalstab innlot seg på et så intimt samarbeide med russerne i 1920-årene og over at generalstaben i den avgjørende kamp mot kommunismen forsøkte å legge hindringer i veien ved hemmelige forhandlinger med Storbritannia og Frankrike.

Europa-tankens forkjemper

Krever en russisk og Vest-alliert evakuering av Europa

Hamburg: Privat til «8. Mai».

I en tale i det liberale studentersamfunn i Hamburg forleden, krevde Europa-tankens forkjemper grev Coudenhove-Kalergi at hele Europa nå skal forlange en reform av veto retten i FN, forbud mot atomvåpnene, en russisk og vest-alliert evakuering av Europa i sam-svar med Yalta-avtalen, en revisjon av Oder-Neisse-grensen og adgang for sudetyskerne til å vende tilbake til sitt hjemland.

Et sterkt Europa kan bidra til å sikre freden. Men ved siden av en økonomisk og politisk samling i Europa må man overvinne den åndelige krise, som gir seg uttrykk i en stadig dårligere moralsk holdning. Den europeiske morals uforgjengelige grunnlag er ridderligheten, og det gjelder å gi denne ridderlighet nytt innhold og ny verdi. En skreven europeisk forfatning vil bare få virkelig liv når den bæres oppe av den europeiske ridderlighets uskrevne lover. Grev Coudenhove-Kalergi gledet seg over den franske utenriksminister Schumans forslag om å la Europarådet utarbeide et utkast til en europeisk forfatning. — Hvis man går i gang straks, sa han, vil man allerede i 1952 kunne gå over til det praktiske arbeide.

Yankeen ved Vatikanets hoff

Trumans utnevning av general Clark

Det har vært atskillig bråk etter president Trumans utnevning av general Mark Clark, «Roms befrier», til sendemann ved pavestolen. Lill Hamilton skriver om dette i en artikkel i svensk «Dagsposten» og vi gjengir et utdrag av den.

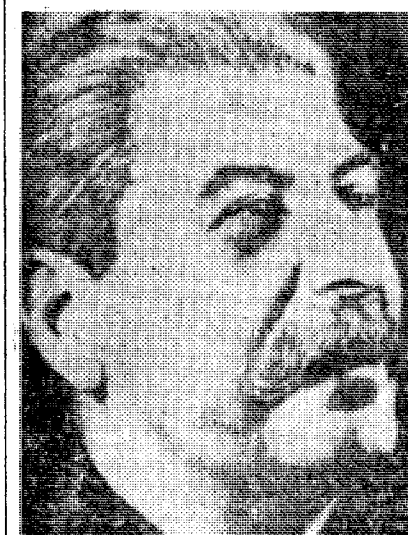
General Clarks navn har i italienernes øre en etendommelig for ikke å si komisk klang, og det er vel usikkert om den hellige fader selv er så begeistret over denne utnevning. — Curzio Malaparte har i en bok «Pelle» hvilket er utlagt «Huden», fortalt litt om mannen. Forfatteren var kontaktmann for den amerikanske arme, da den på sitt «befrielsestog» nådde Neapel, og var en god venn av oberst Hamilton, som var adjutant hos general Clark, og tilbragte derfor sin meste tid i høykvarteret.

hengt med juveler på sprang for å åpne ballet i generalens armer. Musikken spilte opp, marchesaen løftet sine armer for å slynge dem om generalens hals, da — så generalen seg om i salen og langt borte i hjørnet fant han et par vidunderlige svarte øyne glitrende i et vakkert brunt ansikt. Han vendte marchesaen ryggen og styrtet mot den unge damen — og ve! Han åpnet ballet med Hotell Quisisanas garderobedame, den smukke Marietta... Forfatteren tilføyer: «ennå ryster «Faraglioni» (de karibiske klippe som stikker opp i havet ved Capris sydkyst) ved tanken på denne forferdelige begivenhet som i måneder fremover opprørte den og selve Neapel.

General Clarks inntog i Roma er også en tragikomisk historie. Mala-

Møte mellom Stalin og Mao-Tse-tung

Churchill vil møte Stalin i januar måned
Hvilke fordeler vil Churchill tilby Sovjet

Paris: Privat til «8. Mai».

Etter hva Deres korrespondent erfarer i diplomatiske kretser i Paris, er det planlagt et møte mellom generalissimus Stalin og general Mao Tse-tung henimot midten av desember.

Dette viktige møte, som antakelig vil finne sted ved den russiske Svartehavs-riviera, tillegges den største betydning, ikke bare i Moskva og Peiping, men også i Paris og London, uttales det at det må sees mot den østlige verdens forberedelse til Winston Churchills planlagte møte hos generalissimus Stalin en gang i januar 1952.

Storbritannia har hele tiden søkt å fremkalle en splittelse mellom Sovjet-Samveldet og China. Dette skjedde først ved at London anerkjente Mao Tse-tungs regjering, og kan ventes fortsatt med at Churchill reiser til Moskva for å tilby Sovjet-Samveldet visse fordeler mot at russerne til gjengjeld viser mindre interesse for China.

I diplomatiske kretser i Paris har man de største forhåpninger i forbindelse med de forestående storpolitiske konferanser. Det er nemlig ingen tvil om at generalissimus Stalin personlig ønsker fred.

Sovjet ruster i Øst-Tyskland

10 flydivisjoner — og 330.000 mann på marken.

Flyplassene og havneanleggene i den sovjetrussiske zone blir nå sterkt utvidet, meldes fra velunderrettet hold.

Flyplassenes startbaner blir forlenget, slik at jetjagere og tunge bombefly kan lande og starte. — Havneanleggene i Stralsund, Nis-mær og Rostock moderniseres.

Tidlig re tyske etterretningsoffiserer erklærer, at Sovjet i Østsonen nå råder over 10 flydivisjoner med ca. 1500 maskiner hver. Markstyrkene menes å være på 330.000 mann.

De samme kretser regner med at de i løpet av 48 timer kan få

2000 nederlandske fagfolk i ledende stillinger i den offentlige administrasjon og næringslivet.

I Nederland er det fortsatt stor interesse for Indonesia, selv om det hersker bitterhet over tapet av det øst-indiske koloni-område.

Avisdøden truer England

Engelsk bitterhet mot Norge, Finland og Sverige.

Et London-telegram til svenske aviser gjengir følgende uttalelse fra avisshold:

Vi kan bare ha en oppfatning og det er den at Norge, Finland og Sverige utnytter situasjonen til det utrolige og går for langt. Mens vi i 1949 betalte ca. 40 pund for hvert tonn avisapir fra Skandinavia, må vi i dag betale 70 pund. Avisdøden i England er ikke noe fantom, men et bittert faktum. 40 dagsaviser og tidsskrifter er «sovnet inn» bare i løpet av de siste ni månedene, og hvorledes det vil gå i 1952, våger vi ikke tenke på!

London-aviser som Daily Mail, Daily Express og News of the World kommer hved dag i opplag på flere millioner. Å forsøke å holde på populariteten hos leserne samtidig som avisene blir tynnere og tynnere og krymper sammen til seks fattige sider, er et problem som har skaffet England ca. 15.000 avisutgivere og journalister mangen søvn løst natt i de siste måneder.

En mann

Bondehøvdingen Johan E. Mellbye var nylig 85 år. Mellbye er en bra mann, ja en hedersmann, ærlig, grei og rettskaffen i alle måter. — Avisene hylder ham for det han er, særlig peker de på hans kulturorienterte virksomhet og hans ekte religiøse syn, en pryd for norsk bondestand. Vi må være så enig om alt dette.

Men dessverre har en stor del av de førende her i landet og i Norges Bonde lag ikke evnet å følge ham, når han søkte å stake opp de humanitære og kulturelle linjer. Alt i 1945 rykket han ut i selveste Morgenbladet og påtalte med sikkert skjønn det meningsløse i det pågående rettsoppgjør. Senere har han gjentatt sine beklagelser over rettsoppgjøret, men ingen eller bare få hører på ham. Jo, de fleste er klar over at han har rett, men vil ikke bry seg med noen særlig opposisjon og de styrende skal jo overvåke sin stadig sviktende prestisje.

Vi hylder også Johan Mellbye og takker ham for hans menneskelighet. R.

Bedre føre vår enn etter snar

Betal kontingenten

og unngå stans

i forsendelsen

Washington: Privat til «8. Mai».

Den støtte USA i det kommende år skal yte de såkalte underutviklede områder, ventes å få sin liddap i Den Nære Orient. Støtten til dette område skal administreres av Technical Cooperation Administration, under ledelse av dr. Bennett. Den Nære Orient blir det eneste område hvor T. C. A. skal administrere både den tekniske og den økonomiske støtte fra USA.

T. C. A. vil få det avgjørende ord i amerikansk utenrikspolitikk, ikke bare i Den Nære Orient, men også i Nord-Afrika. Mot øst vil grensen for T. C. A.'s virksomhet gå vest for Burma. T. C. A. vil i første omgang disponere over 60 millioner dollars til disse strøk og disse pengene skal brukes til storstilte offentlige arbeider, så som overrissingsanlegg, kraftanlegg, jordbruksplaner. Ennvidere vil man råde over 160 millioner dollars fra Mutual Security Administrations midler, men av dette beløp skal 50 millioner dollars brukes til fordel for de arabiske flyktninger i Palestina og 50 millioner dollars til fordel for jødiske flyktninger som drar til Israel. Endelig T. C. A. kunne bruke et stort antall millioner dollars — foreløpig ikke nærmere angitt — til militær støtte i Den Nære Orient.

I Washington er det ingen hemmelighet at USA forbereder seg på et definitivt storpolitisk fremstøt fra Nord-Afrika i vest til Iran og Afghanistan i øst. Storbritannias (og Frankrikes) prestisje i disse strøk er sterkt redusert og selveste det engelske «Economist's» redaktør oppfordret nylig i en tale i USA amerikanerne til å «fylle det tom-

Tilnærmelse mellom Frankrike og Spania

En regner med et intimt politisk samarbeid.

Madrid: Privat til «8. Mai».

Falangistpartiets organ «Arriba» meddeler at det forestår en tilnærmelse mellom Frankrike og Spania, etter at det er sluttet en omfattende handelsavtale mellom de to landene. Avisen sier at det kan bli tale om en politisk tilnærmelse av like intim karakter som den som allerede består mellom Spania og Portugal.

I politiske kretser i Madrid er man klar over at Frankrikes ønske om en forståelse med general Franco bygger på to faktorer i den utenrikspolitiske situasjon, nemlig

1. den hemmelige allianse mellom Spania og Vest-Tyskland og
2. det voldsomme press fra den arabiske verden til fordel for Marokkos uavhengighet.

Hertil kommer at Frankrike nå er blitt endelig klar over at Storbritannia og de nordiske land ikke vil være med i Europas forente stater. Europas samling vil derfor måtte bygge på Schuman-statene, d. v. s. Frankrike, Vest-Tyskland, Italia og Benelux-landene og under disse omstendigheter vil det være en stor styrke å få også Spania og Portugal med. USA ser med velvilje på en slik utvikling, selv om man i Washington beklager Londons, Oslos, Københavns og Stockholms avvisende holdning.

rom som er oppstått for den vestlige verden i Den Nære Orient». — Tan tilføydte at amerikanerne måtte være klar over at de med vanlig makt for å forsvare den vestlige verdens interesser.

Men Storbritannia befinner seg på randen av krig både med Iran og Egypt har USA i det stille bygget ut sine posisjoner i begge land. I Iran ble det allerede for to år siden opprettet et Amerikansk-Iransk Oljeselskap. Det har foreløpig ikke grepet aktivt inn i utviklingen, men i Washington blir det spådd at det er dette selskap som til syvende og sist vil overta Anglo-Iranian Oil Company's felter og raffineringsanlegg i den sørlige del av landet. I Egypt har en amerikansk privatmann, midt under den verste anglo-egyptiske krise, overtatt aksjemajoriteten i et egyptisk oljeselskap, som har fått konsesjon over et veldig område på Sinai-halvøya. De første boringene skal settes i gang like etter årsskiftet, da den nevnte amerikaner ventes til Egypt med 150 amerikanske fagfolk.

Jorden er 5 milliarder år gammel

I Rom er nettopp holdt en internasjonal seismologikkongress. De vitenskapsmenn som deltok i kongressen, ble mottatt av Paven som holdt en tale som ifølge referatene betegnes som et av de vitenskapelig sett mest lærde foredrag som noensinne er holdt av en prest. Paven erklærte at den moderne vitenskap er kommet til den slutning at jorden er skapt av Gud, og Paven aksepterte vitenskapsens beregninger om at jorden ble til for omkring 5 milliarder år siden.

Nei, hvor blir du dog av

Nei, hvor blir du dog av du som eler den makt at slå løgnen og uretten ned, der har kringsatt mitt hus og har ondskapen vakt.. på hver vei som jeg ut for min evne har lagt, og som nu bryter inn for med løgn og med had at belure mitt sinn at besudle hvert fad i mitt yndige hjem hvor vi harmlese sad.

Det er gripende i dag å lese dette Bjørnsons dikt, hvorav første vers er gjengitt. Harmdirrende roper Bjørnson på ham som kan slå ned uretten og ondskapen som også Bjørnson var utsatt for. Akkurat som vi i dag tror de ikke Bjørnson på de menn, som førte an i denne urett, ondskap og sjofelhet. Ja, hvor kjenner vi ikke igjen dagens heroer? Bjørnson trodde på folket, på det jevne folks sunde sans og rettskaffenhet. Vi vet hvordan det gikk. Bjørnson ble tilsist nasjonens fører og helt. Slikt vil skjje igjen. Forat det skal skjje snarest mulig, trenger vi menn fra «den andre siden», som tør gå sannhets og ærlighets vei og rope ut for all verden, så det kan høres fra landsende til landsende.

Måtte mennene komme!

R.

si romsk klang, og det er vel ikke så belestret over denne utnevnelse. — Curzio Malaparte har i en bok «Pelle» hvilket er utlagt «Huden», fortalt litt om mannen. Forfatteren var kon-taktmann for den amerikanske arme, da den på sitt «befrielsestog» nådde Neapel, og var en god venn av oberst Hamilton, som var adjutant hos general Clark, og tilbragte derfor sin meste tid i høykvarteret.

Skildringen av napolitanernes mot-takelse av de amerikanske troppene og særlig deres opptreden overgår det meste av hva man kan tenke seg av vanskeligheter, korrupsjon og smuts, mens det finnes også endel artige om enn ikke alltid oppbyggelige avsnitt i boken. Det gjelder bl. a. livet i høykvarteret, som Malaparte i vennlige, men av sterk ironi pregede skildringer beskriver amerikanernes, selv de høyeste offiserers, fullstendige mangel på allmennlig dannelse, selv i de mest elementære småsaker. Den morsomste av alle er skildringen av mot-takelsesballet på Hotell Quisisana på Capri.

Neapel hadde besluttet å feire amerikanernes ankomst med — et ball. De mannlige innvånere var ikke særlig begeistret over dette, men damerne, både de unge og de gamle og da i første rekke det gamle neapolitanske aristokrati var voldsomt oppsatt på å få en festlig tilstelning. Alt som hater juveler og elegante klær kom for dagen og på hotellet ventet Neapels kvinnelige elite med spenning på møtet med de amerikanske offiserer. — General Clark kom, så og selret. Etter billedene å dømme er han en lang statelig «He»-mann. Det neapolitanske aristokratis doyenne, en gammel marchesa, stod vakker malt og be-

ve! Han åpnet ballet med Hotell Quisisanas garderobedame, den smukke Marietta.... Forfatteren tilføyer: «ennå ryster «Paraglion» (de kar-steristiske klipper som stikker opp av havet ved Capri sydøst) ved tanken på denne forferdelige begivenhet som i måneder fremover opprørte øen og selve Neapel.

General Clarks inntog i Roma er også en tragikomisk historie. Mala-partie stod ved siden av oberst Hamilton som igjen stod side om side med general Clark i jeepen, da kortegen av biler kjørte gjennom Via Dell' Impero. Generalen stilte mange spørsmål om de bygninger som de passerte. Da han fikk se Colosseum spurte han, hva dette var for noe. «It is the Colosseum», ble det naturligvis svart. «Oh, I see», varte generalen, «our boys have done rather well» — tabå!

Ved denne anledning kom generalens bil til å kjøre over en mann. Det var ikke første og langt fra siste gang de alliertes biler i sin ville framferd knekte italienerne som natter. Generalen ble litt betenkt over denne hendelse og beordret sin adjutant til sammen med Malaparte å oppsøke den dreptes familie og høre om noe kunne gjøres for den. Etter stor ettersøkning fant de en kvinne, som berettet at hun sammen med den drepte hadde flyttet fra sin sønderbombeby på Sicilien og havnet i Roma. Hun fortalte således, at når de forferdelige amerikanere (her fikk hun et knubb i siden av noen tilhørere og forsto at hun hadde sagt noe galt) etter at de forferdelige tyskere hadde bombet hele Sicilien.....

Ja, slike historier og mange flere berettes i Italia om general Clark. —

lenget, slik at jetjagere og tunge bombefly kan lande og starte. — Havneanleggene i Stralsund, Nis-mar og Rostock moderniseres.

Tidlig re tyske etterretningsoffiserer erklærer, at Sovjet i Østsonen nå råder over 10 flydivisjoner med ca. 1500 maskiner hver. Markstyrkene menes å være på 330.000 mann

De samme kretser regner med at de i løpet av 48 timer kan få underretning om hvilken sømhelst russisk trottetransport, som kommer til Øst-Tyskland. De erklærer at det vil ta Russland minst 60 dager å bygge ut sine øst-tyske styrker tilstrekkelig til igangsettelse av en offensiv mot Vest-Europa.

Pelskåper

på avbetaling.

1/3 kontant — 100 pr. mnd.

Blueback kr. 1350,—

Whitecoats .. kr. 1350,—

Sel-mag. Fruekåpe kr. 900,—

Sels-striper -«- kr. 900,—

Sendes uten oppkrav. Returret. Oppgi farve og stør Postboks 1493 — Oslo.

Tanken på at han, den glade kriger, plutselig skulle bli akkreditert ved Vatikanet er ganske enkelt umulig. Det er nok best for alle parter om han blir i USA selv om han lengter etter de skjønn italienerinner av Mariettas type.

Morgenthau-vanviddets herjinger i Tyskland

Okkupasjonsmakten har plyndret landet for 100 000 000 DM

Det vil være praktisk talt umulig i tørre tall å gi uttrykk for den plyndring som har funnet sted i Tyskland etter okkupasjonen og den betingelsesløse overgivelse. En tysk nasjonaløkonom, Harmssen, har gjort et forsøk og har fremlagt resultatet i en avhandling «Am Abend der Demon-tage». Han kommer til en sluttsum som uttrykkes i dette tall: 60.000.000.000 DM.

Harmssen gjør først et forsøk på å fastsette verdien av de nedmonterte tyske industriene. På den vestdemokratiske demonteringsliste stod opp-rinnelig 1800 bedrifter, et antall som etterhvert ble redusert til 680. Av de til slutt skånedes anlegg var dog de fleste utsatt for store innngrep og verdien av de i vestsonene demonterte anlegg verdsetter han til omkring 2,5 milliarder DM. I østsonen, hvor til-sammen 1921 anlegg ble tilintetgjort, gikk 45 pst. av industrikapasiteten tapt gjennom demonteringene. Til disse må legges russernes beslagleg-gelse av tallrike fabrikker som ble forvandlet til sovjetiske selskaper. — Verdien av disse beregnes til rundt 10 milliarder DM.

Av de skånedes fabrikker er det tatt ut verdier til en sum av 800 mill. DM og dertil kommer verdien av råvarer, byggemateriell, elektrisk ut-rustning, husgeråd, jordbruksinventarium, kuer, hester, vin og smykker og

alt annet som ble tatt og ført bort og hvis verdi det er umulig å fastsette.

En meget stor skade er gjort gjenn-om desorganiseringen av industrien, en nedmontering som ble foretatt for å svekke den tyske industris konkurranseevne. Til den åndelige nedmon-tering» hører også beslagleggingen av 200 tusen tyske verdenspatenter til en verdi av 12—15 milliarder DM. Der-til kommer fabrikkasjonshemmelighe-ter og forskningsresultater som ennå ikke var blitt patentbeskyttet samt 30 tusen varemerker — alt tilsammen verdsatt til minst 3 milliarder DM. Verdien av de beslaglagte tyske uten-landstilgodehavender er anslått til 8-10 milliarder DM og de beslaglagte utenlandske verdipapirer i tysk ele-beløper seg til nærmere 2,5 milliarder DM.

Gjennom tvangseksport av tyske råvarer, særlig da kull og koks, til priser langt under verdensmarkedets priser og en likeså tvangsmessig ord-net import til overpris av varer til er-statning har Vest-Tyskland vært ut-satt for et tap som takseres til minst 1 milliard DM. Dertil kommer beslag-leggelsen av jernskrap, snauhugging av skog til urimelig underpriser.

Den tyske sjøfart ble særlig hårdt rammet. Foruten 354 fartøyer på 886.000 br. reg. tonn til en verdi av 1 milliard DM., som ble beslaglagt el-ler senket etter krigen, regner Harms-

sen med 1665 vrak på tilsammen 600.000 br. reg. tonn som ble overtatt av seirherrene. Den tapte frakt for den skipsfart beregnes også til 1 milliard DM og de tapte inntekter for skipsverftene til det samme. Forbudet mot hvalfangst og størjefiske og de diskriminerende foranstaltninger mot de tyske havner har kostet ytterligere 500 mill. DM.

Denne forferdende oversikt over Morgenthau-vanviddet er ikke full-stendig. Harmssen har ikke regnet med verdien av de Vest- og Østtyske landerobringer. En innsender i «Manchester Guardian» fester oppmerksomheten på den belastning det er for det tyske næringsliv at landet er blitt berøvet gruvene og industriene i Saar og Schlesien og av Øst-Preussens og Pommerns kornkamre, tilstrekkelige for å livnære 8,5 mill. mennesker og av de prøvelser som følger med utvisningen av 10 mill. mennesker som ikke kan få arbeidsmuligheter i Vest-Tyskland. Han minner også om okkupasjonsomkostningene som går opp i 50 pst. av forbundsstatens direkte inntekter og 22 pst. av de sammen-lagte forbunds- og lænderinntekter. — Hver arbeidende mann og kvinne betaler i gjennomsnitt en måneds inntekt til disse omkostninger. I disse inngår den dag idag 32 mill. DM til «Tysklands» fortsatte avmilitarisere-

— Fortsettes side 3 —

Redaktør Forretningsfører
Arvid B. Arntzen Per Kvendbo
Utgitt av Interessentskapet 8. Mai

Vi som kjemper for livet.

Stortingets justiskomite har avgitt sin innstilling om det politiske rettsoppgjøret, og den vil for så vidt være kjent, idet et utdrag av den har vært offentliggjort i dagspressen. Innstillingen, som er på henimot 60 sider, foreligger imidlertid ikke trykt, når dette skrives, men det er meningen at stortingsrepresentantene skal få den med seg hjem som julelitteratur, slik at de kan være rede til å behandle den, når Stortinget trer sammen etter nyttår. Det synes å være enighet om at saken må behandles så snart som mulig og det antydes at den kan komme på dagsordenen i slutten av januar, samtidig som den store lagmannsretts sak omkring St. Medd. 64/50 begynner.

Justiskomiteens innstilling har fått en blandet mottagelse i pressen, selvom den stort sett og selvfølgelig slutter opp om flertalls synet. Et av stridsspørsmålene blir mindretallets forslag om, at en stortingsvalgt komite skal uttale seg om, hvorvidt det kan trenge særskilt bedømmelse av det historiske og rettslige grunnlag for rettsoppgjøret, hvorledes det i tilfelle kan skje, om det trenge enisjon av enkelte dommer og om det kan og bør gjøres noe for å se på uheldige økonomiske og sosiale følger av rettsoppgjøret. Vi noterer her med interesse at «Arbeider-Avisa» i Trondheim skriver om dette:

«Det er vanskelig i dag å ta stilling til et så omfattende og vidt gående forslag. Men det vil også være vanskelig å nekte å rette på en eller annen åpenbar urett som kan være begått. Vi håper at det store ordskiftet i Stortinget om justisnemndas melding vil avklare forholdet og sikre en avgjørelse som vårt demokratiske rettssamfunn — og de det her gjelder — kan være tjent med og som er vårt land verdig».

Vi noterer også at bladet «Vårt Land» regner med at det under debatten vil bli tatt fram forslag om et amnesti på et bestemt punkt nemlig det som gjelder tapet av almenborgerlige rettigheter, og bladet håper at dette forslag vil gå igjennom.

Det har også sin interesse å fremheve at justiskomiteen vil tilråde at «de hindringer for en effektiv utnyttning av de tidligere landssvikeres arbeidskraft, som ennå finnes, må bli fjernet». Det er et viktig punkt, og her vil vi understreke, at vel er det så, at de fleste tidligere NS-medlemmer har formådd å skaffe seg et eller annet arbeide og at de for så vidt ikke lider materiell nød, men i altfor mange tilfeller svarer dette arbeide ikke til den utdannelse og de forutsetninger forøvrig som vedkommende har. Det er således et betenkelig spild av krefter. Mange er også på grunn av rettighetstapene avskåret fra å oppta sin tidligere virksomhet. Her må staten og kommunene gå foran, og om dette må Stortinget si utvetydig ifra. I det private ervervsliv er man fortsatt avhengig av tilfeldige faktorer, av sjefenes engstelse og av arbeidernes og funksjonærenes ofte tyranniske holdning etter beveggrunner som har en sviktende moralsk karakter. Det er således lang vei igjen til borgfreden, den som trenges mere i dag enn noensinne.

La oss heller ikke glemme de gamle, de over 60 år. De er faktisk dømt til livsvarig straff. Da uværet kom, stod de midt oppe i sin beste arbeidskraft. Seks års fysisk og psykisk påkjenning, årelangt fengselsopphold under tildels de mest uverdige forhold, og en etterfølgende skinniltværelse har berøvet dem kreftene og livsmotet. Her er det nødvendig med ekstraordinære tiltak og vi henleder Stortingets oppmerksomhet på dette, slik at det kan komme fram i debatten.

I innstillingen faller det hårde ord om de «uforsønlige landssvikere», om dem som protesterer overfor allverden, men her må man ikke glemme, at de som har fått føle rettsoppgjøret både på kropp og sjel, de har også følt det somom de kjempet for livet. De ser årene går uten at noe avgjørende skjer, og tidens begivenheter viser dem mer og mer at de handlet rett. Stadig kommer det nye

Det danske krav om revisjon av rettsoppgjøret

Vi offentliggjør her i sin helhet den henstilling om revisjon av rettsoppgjøret som en del danske kvinner og menn i november sendte den danske regjering og Riksdag.

De år, der er forløbet siden befrielseren, har med voksende tydelighet vist, at meget store kredse af befolkningen — deriblandt talrige fremstaaende jurister saavel som andre, hvis omdømme har betydelig vægt — tager afstand fra de former, hvorunder retsoppgjøret efter besættelsen er gennemført, og de resultater, det har ført til.

Dels fordømmer de selve den fremgangsmaade, der er anvendt: med tilbagevirkende kraft at straffebargøre handlinger, som, dengang de fandt sted, ikke strød mod nogen gældende lov. Dels henviser de til, at der under retsoppgjøret ikke er taget rimeligt hensyn til det faktum, at regeringens og rigsdagens alt andet end entydige holdning overfor besættelsesmagten gjorde det umuligt at trække en blot nogenlunde skarp grænse mellem handlinger, som var i overensstemmelse med myndighedernes ønsker, og handlinger, som i større eller mindre grad gik videre end disse.

Dette har haft den for den almindelige retsbevidsthed skæbnesvangre følge, at ikke blot de dømte og deres nærmeste kreds, men efterhaan den en meget væsentlig del af det danske folk betragter forsøget paa at gøre ret og skel efter besættelsen som mislykket. Og det har i forholdet mellem de modstaaende grupper af befolkningen skabt dyptgående bitterhed til ulykke for den enkelte og til skade for det sam-arbejde til statens og samfundets vel, som ikke mindst under en krisepreget verdenssituation er ubetinget paakrævet.

Hvad der hidtil fra det offentlige side er gjort for at raade bod paa disse sørgelige og folkeligt farlige forhold, har langt fra ramt ondt i dets rod. De efter særlovene dømte har i mangfoldige tilfælde været ude af stand til atter at finde en normal plads i samfundet. Af-skjeddigede tjenestemænds mulighed for genoptagelse af tjenstlig arbejdet er nærmest kun blevet en skueret. Og baade alment og lokalt huserer stadig en gensidig ufordragelighed mod de beklageligste følger.

Vi undertegnede har trods stærkt afvigende anskuelser om den under besættelsen førte politik og om et retsoppgørs hensigtsmæssige formaal kunnet mødes i den overbevisning, at regering og rigsdag ved handling og eksempel bør fjerne årsagerne til de mislige tilstande, som kun alt for længe har overlevet udrensningen.

Det første fornødne er overfor befolkningen at indskærpe, at det er utiladeligt at lægge hindringer i vejen for andres frie adgang til erhverv.

Dernæst: Principerne i United Nation's vedtagelse af absolut forbud mod tilbagevirkende straffbargørelse af lovmedholdelige handlinger og skærpselser i strafudmålingen bør lægges til grund for enhver

til hinder, jvf. d.t. af Amby, Thestrup Fibiger, Boeck-Hansen, Ole Bjørn Kraft, Victor Larsen og Aksel Møller i 1949 anmeldte forslag til beslutning i Folketinget. Tilsvarende regler bør gennemføres for de koncessionerede selskaber og andre virksomheder, paa hvis forhold stat eller kommune har afgørende indflydelse, og bør iøvrigt søges gennemført i videst muligt omfang.

Med ærbødighed

Poul Andersen, Dr. jur., Professor v. Københavns Universitet. - Th. Arnfred Højskoleforstander, Askov. - Georg Bartholdy, Sognepræst, København. - Karen Stampe Bendix, Forfatterinde, Holte. - Hans Bjerre, Dr. med. Overlæge, Faaborg. - Solvejg Aakjær Bjerre, Faaborg. - Morten Bredsdorff, Seminarieforstander, mag. art., Haderslev. - Thomas Christensen, Redaktør, Sekretær for De sam. jydsk Husmandsforeninger. - Hans Degen, Ekspeditionssekretær i Finansministeriet cand. polit. - Einar Ege, Domprovst, Roskilde. - J. Elgaard, Spørring Aagaard, Aarhus. - Svend Engelhard,

Overretssagfører, København. - J. K. Eriksen, Rektor, Hellerup. - H. Flensborg, fhv. Banechef, København. - Olaf Forchhammer, Københavns Stadsingeniør. - Eigil Freil, Rektor, København. - Carl Gad, Rektor, København. - C. Glindemann-Nielsen, Professor v. den polytekniske Læreanstalt, København. - Kristian Thule Hansen, Gaard-ejer, Gisleve. - Uffe Hansen, Valgmæ-nighedspræst, Ueberup. - Sv. Haugegaard, Forstander, St. Restrup Husmandsskole. - Johannes Humlum, Professor, Dr. phil., Aarhus. - J. Hartvig Jacobsen, Højesteretssagfører, Dr. jur. København. - H. P. Jespersen, Fabrikant, Herning. - Knud Jessen, Dr. phil., Professor ved Københavns Universitet. Hagbard Jonassen, Dr. phil. København. - J. Gaarn Larsen, Sognepræst, Viby J. - Svend Lund-Andersen Dommer, Kalundborg. - Niels Møgelvang-Nielsen, Præst, Aarhus. - Hartvig Møller, fhv. Rektor, København. - Einar Nielsen, Kommuneleder, Frede-riksberg. - Aage Nikolajsen, gaard-ejer, Kejsergaarden. - Stefan Viggo Pedersen, Maler, København. - Jacob

— Fortsettes Side 4 —

Små menn

Marskalk Petain, som av dagens makthavere i Frankrike var forvist til en liten øy, ba før sin død om å bli begravet ved Verdun hvor så mange av den første verdenskrigs soldater sov sin siste søvn. Han ønsket å hvile blant de soldater som dengang ga sitt liv for Frankrike — bl. de soldater han hadde ledet på en så fremragende måte.

Den store hærfører fikk ikke sin siste vilje oppfylt. Han ble — uten æresbevisninger — gravlagt på sin øy. I den anledning mannen selv «Aftenposten» seg opp til å øve kritikk. I en liten artikkel om saken kalte den — mirabile dicta — de menn som hadde avgjort saken «små menn».

Men så kommer det store spørsmål: Har ikke «Aftenposten» oppdag- get eller vil ikke bladet oppdage alle «små menn» som har opptrått i vårt «rettsoppgjør»?

Alle disse personer som ingen inn-sats gjorde under krigen, men nå skryter av sin nasjonale holdning, alle de som rakker ned på NS-folk for å få dem «utrensket» og ta deres plass, alle de som ikke kunne glemme lidd urett under okkupasjonstiden og nå ikke forsermer noen anled- ning til å hevne seg. Dette gjelder dessverre ofte folk i høye stillinger, i nøkkelstillinger.

Typisk for disse små mennesker er

Vitsen som kampmiddel

Den berømte Budapest-vitsen er ikke død tross for de mange undertrykkelsesforsøk fra de kommunistiske makthavere, forteller en forfatter i Arbeiter-Zeitung i Wien. — Vitsen og humor er et flittig anvendt middel i motstandsarbeidet.

Følgende verker

av

Gustav Heber

Oscars gate nr. 49, Oslo

fåes direkte tilsendt til følgende priser:

Vår Rases Urtid kr. 2,00

Vår Rases Mentalitet kr. 2,00

Harald Hårfagre. Hans ætt, historie og kongedømme kr. 2,00

Nordmennenes Historie I.

I førkristen tid kr. 4,00

Nordmennenes historie II.

I overg. til Middelalder kr. 4,00

Tilværelsens gåte eller det hinsidige spørsmål kr. 2,00

Norsk Adel kr. 10,00

Norske Bønder kr. 7,00

Etiske problemer kr. 5,00

Merkelige norske stedsnavne kr. 5,00.

KLIPP UT.

Det var ikke meningen at han skulle gå på kino

SS-general Kurt («Panther») Meyer ble i forrige uke sett på kino sammen med sin kone i en liten tysk landsby i nærheten av Helmstedt. — Det ble stor oppstandelse og skriving i engelske aviser og en britisk talsmann skyndte seg å forsikre at Meyer ikke vil bli gitt flere privilegier. ... Saken er denne: Kurt Meyer, Tysklands yngste general, ble i 1945 dømt til døden som krigsforbryter. Senere ble han benådet til livsv. fengsel og sendt til Canada for å «sones». Han var imidlertid for dyr å holdes alene der borte i lengden, så for en syv uker siden ble han flyet til Ruhr-distriktet og satt i fengsel der, bl. a. sammen med generalfeltmarskalkene von Manstein og Kesselring. Etter å ha vært der en tid søkte han så om å få tillatelse til å besøke sin frue som han ikke hadde sett på ti år. Dette ble innvilget og han fikk ti dagers permisjon og ble tystret med de nødvendige papirer i den anledning. At han skulle gå på kino med sin kone var imidlertid ikke tatt med i beregningen. Nå «soner» han igjen. ...

Bokensom vil leve i norsk historie.

Dr. jur. Gustav Smedals bok

«PATRIOTISME OG LANDSSVIK»

Den 30. oktober døde dr. jur. Gustav Smedal etter en operasjon, men hans minne vil leve

tingts oppmerksomhet på dette, slik at det kan komme fram i debatten.

I innstillingen faller det harde ord om de «uforsønlige landssvikere», om de som protesterer overfor allverden, men her må man ikke glemme, at de som har fått føle rettsoppgjøret både på kropp og sjel, de har også følt det somom de kjempet for livet. De ser årene går uten at noe avgjørende skjer, og tidens begivenheter viser dem mer og mer at de handlet rett. Stadig kommer det nye opplysninger, stadig forandres bildet. Er det da noe å undres over at de blir utålmodige og rasler med lenkene?

Vi er ikke blitt forvent i disse årene, og vi venter oss heller ikke så altfor meget av Stortingets behandling av saken, men resultatet vil bli bestemmende for de retningslinjer som vi må velge i vårt fremtidige arbeide for å gjenreise rettsstaten og fastslå den historiske sannhet. Det som er hendt er uten like i vår historie og derfor kan vi ikke nøye oss med halve sannheter og omtrentlige avgjørelser. Vi lever i dag og kan ikke bare vente på den historiske dom, hvor meget den utvilsomt vil gå i vår favør.

Det «utmerkede» rettsoppgjør

Når landets lovgivende forsamling ser seg nødt til å saumfare den dømmende myndighets gjerninger — eventuelt misgjerninger — da må det vel være fullgodt bevis for, at det har vært something rottet innen etterkrigstidens rettsvesen i staten Norway.

Det er den londonske, selvbestalte «justiskomite»s gjøren og laden, som nå har fått en snert av søkelyset. Tidligere har jo vår rettsmessige justiskomite uttalt, at det hadde vært en lykke for Norge, dersom «landssvikforordningen» aldri hadde vært skrevet. Og større desavouering av dette skjendselsdokument kan ikke vi «tiltalte» forlange.

Vi kan også notere et lyspunkt derved, at et par av justiskomiteens medlemmer har hatt manns- mot til å dissenter. Og ære være dem for det.

Jeg tillater meg å sitere etter

«B. Blad», Drammen:

«Stortingets justiskomite har avgitt en innstilling om landssvikoppgjøret, der et mindretall, Stavang (A) og Bunkholt (B) har gitt hver sitt særvotum. Bunkholt bebuder at han vil fremsette forslag om at der velges en kommisjon av Stortinget til å utrede spørsmålet om det må ansees nødvendig å få en bedømmelse av rettsoppgjørets historiske og rettslige grunnlag, videre om det ville være hensiktsmessig å få en revisjon av enkelte landssvikdommer, og endelig hva som i tilfelle kan gjøres for å bøte på eventuelle uheldige økonomiske og sosiale sider ved landssvikoppgjøret.

Stavang antydte et forslag om at Stortinget skal be regjeringen utrede spørsmålet om det trenges særlige regler for gjenopptakelse av straffesaker dømt etter landssviklovene, eller om det er mulig å få

Det første forslaget er overfor befolkningen at indskærpe, at det er utladelig at legge hindringer i veien for andres frie adgang til erhverv.

Dernæst: Principerne i United Nation's vedtagelse af absolut forbud mod tilbagevirkende straffbarhet af lovmedholdelige handlinger og skærpselser i strafudmålingen bør lægges til grund for en revision af retsoppgjørets domfældelser.

Endelig mener vi, at det maa være det offentliges pligt i gerning at vise, at genantagelse eller pensionering af de i henhold til særlovene afskedigede tjenestemænd skal gennemføres, naar der ikke efter en af administrationen uafhængig bedømmelse er særlige omstændigheder

rettet på ulikhetene og andre misforhold som kleber ved oppgjøret. Stavang lar imidlertid forslaget ligge, men støtter istedet Bunkholts forslag.

Flertallet i komiteen er enig med mindretallet på flere punkter, men har ikke villet gå inn på bredden i selve rettsoppgjøret. Flertallet har festet seg ved at der er enkelte tilfeller under rettsoppgjøret som kan kritiseres, (Tenk det Hedda!) men mener at oppgjøret kanskje har gått bedre enn ventet (!) i 1945—46. Under den sterke påkjennning har rettsoppgjøret stort sett utført et utmerket arbeid, heter det i flertallets innstilling. (Sitatet slutt).

Nå forlyder det at Stortinget vil ta et pusterum på spørsmålet til over nyttår.

Til den tid skulle jeg anta vi er på den sikre side ved å innstille oss på, at Nils Lavik på Stortingets talerstol vil legge hendene på Mosebøkene og nedbe Jehovas velsignelse over rettsoppgjøret, dødsstraffbestemmelsen inklusive.

Ivar Frihaug-Osa.

som kampmiddel

Den berømte Budapest-vitsen er ikke død tiltross for de mange undertrykkelsesforsøk fra de kommunistiske makthavere, forteller en forfatter i Arbeiter-Zeitung i Wien. — Vitser og humor er et flittig anvendt middel i motstandsbevegelsen.

I Ungarn finnes det ikke lenger noe privatliv, ingen frihet, de trette mennesker må for arbeidets begynnelse stille opp til felleessang og etter arbeidets slutt gå «frivillig» på overtidssarbeid, delta i kurser, oppmarsjer og manifestasjoner. Hvorledes det arter seg, skildres på følgende måte:

Klokken er 9 om kvelden. Familien Naygs leilighet er tom. Alt husgeråd og utstyr av noen verdi er borte. Døren er ødelagt. På dørkarmen sitter fem papirlapper festet med teggstift.

«Var hjemme ½7. Er i bedriftssellen. Kommer tilbake kl. 10. Partiet leve! Far.»

«Var hjemme kvart på sju. Er i husmorpartisanskolen. Kommer tilbake kl. ½10. Leve partiet! Mor.»

«Var hjemme kl. 7. Er i den koreanske gavepakkestøtbrigaden. — Kommer tilbake kl. 1. Leve partiet! Datteren.»

«Var hjemme kl. ¼8. Er på fredspartisanens musikkfest. Kommer tilbake kvart over 12. Leve partiet! Sønnen.»

«Var her kl. 8. Kommer ikke tilbake. 3 x 3 hurra for det kommunistiske partiet! Innbrudstyven.»

60 år

En kjent mann i Lofoten disponent og tidligere ordfører Ole M. Johansen, Mortsund, fyller 60 år den 18. desember. — Vi gratulerer!

Dr. jur. Gustav Smedals bok

«PATRIOTISME OG LANDSSVIK»

Den 30. oktober døde dr. iur. Gustav Smedal etter en operasjon, men hans minne vil leve blant hundretusener og først og fremst blant «de forsvarsløses tusener» som han har tilegnet boken.

Boken er saklig, nøktern og verdig, stilen elegant og lettest og det er en glede og oppmuntring å fordype seg i denne kilde av sann og klar opplysning, skriver kaptein Hovden. Den er det skarpeste angrep som er rettet mot «oppgjøret», og myndighetene har ikke kunnet angripe den, fordi fremstillingen er helt korrekt.

Spre den, bruk den som gavebok til jul og andre anledninger. Alle som elsker sannhet og rett bør anskaffe seg den.

Den er 228 sider, vakkert inntundet, forsynt med ekstra omslag og den nedsatte pris kr. 8,— pr. stk. skal ikke avskrekke noen. Sendes porto frutt innenlands mot innsendelse av beløpet. Ved bestilling av 5 stk. kr. 35,— som forskudsremisse.

KARL SEELAND - OPPEGÅRD ST.

Utenrikskronikk

Tyske perspektiver

Den tyske forbundskansler Adenauer er tydelig vestorientert og er innstillet på et fullstendig samarbeide med vestmaktene. Under sitt opphold i London har han i et intervju uttalt, at Storbritannias og Tysklands felles bestræbelser er å forsvare freden og demokratiet, og Tyskland har til hensikt å vise seg som en pålitelig og uforsagt partner. Men desmere han strever for opprettelse av en slags Europa-arme hvor tyske militærstyrker skal innordnes under fremmed kommando, dessmindre synes det å bli mulig for ham å gjennomføre en tysk tilslutning til en slik plan. Det er formentlig allerede nå neppe mulig å vinne en majoritet for en slik plan i forbundsdagen i Bonn og hertil kommer at forbundsdagen står foran valg senest 1953 og intet tyder på at Adenauer og hans parti vil komme tilbake med den samme par-

lamentariske maktstilling som han og det har i dag. De partielle valg som har funnet sted peker i hvert fall ikke i den retning Adenauer kommer da til å gå over i historien som et typisk overgangsfenomen.

Det er også klart at Adenauer er begynt å bli nervøs. På tross av de vestfra importerte «demokratiske friheter» har hans regjering sendt exgeneral Remer i fengsel i fire måneder fordi han har vært for fritalende i sin kritikk av samarbeidsmennene i Bonn. Og dette skjer, mens det nasjonale opposisjonsparti, Det sosialistiske riksparti blandt hvis ledere Remer er, har fått en foruroligende tilslutning fra velgerens side ved de siste vesttyske valg. Når således Adenauer grep inn til forsvar for det truede demokrati, måtte han oppheve demokratiets rettighet hva angår møte- og talefriheten.

General Remer begynte sin politiske løpebane for to år siden og hans fengsling vil bidra til å skaffe ham en billig martyrglorie i den kommende innenrikspolitiske kamp. Hans parti, Det sosialistiske riksparti, teller f. t. bare omlag 50,000 medlemmer. Det er således ikke noe masseparti, men det har heller ikke tatt sikte på det, sier Remer selv i et intervju, som det amerikanske tidsskrift «Newsweek» har hatt med ham like før han ble satt inn til avsoning av de fire måneder for sin fritalenhets.

«Vi forsøker å bygge opp en liten — men kjernesund politisk organisasjon, med hvilken det kan lykkes å støpe om den tyske folkeopinion», sier han i intervjuet.

«Er Deres, d.v.s. SRP's program det samme som NSDAP's, spør «Newsweek».

— Perioden mellom 1933 og 1945 var en revolusjonær epoke og det vi nå står overfor er en evolusjon. Verden er ikke bare regional, men også ideologisk splittet. På den ene side står de spisse buers liberale frihet — jaget. På den annen side står kommunismen. Begge er vensensfremmede for Europa fra det for-

gangne henter vi den nasjonale sosialismens idé, som ikke har noe tilfelles med marxismen og dens enfoldige ensretting, men som tvertimot er bejaende overfor det private initiativ, idet den dog gir staten rett til å gripe inn når profitten hentes på fellesskapets bekostning. 1800-tallets «jeg» må forandres til 1900-tallets «vi».

— Går De med på Tysklands innordning i Vest-Europa?

— Vi må forsøke å skape noe som kan skille øst og vest ad. — Noen tysk opprustning kan det ikke bli tale om, før et tysk rike eksisterer. Europa kan gjenreises bare gjennom at Tyskland gjenreises, aldri fra Strassburg. Der sitter det et vesteuropeisk råd, ikke noe Europaråd.

— Under hvilke forhold regner De med at Tysklands enhet skulle kunne gjenoprettes?

— Amerika kunne etter å ha evakuert de områder, som det nå okkuperer, formå russerne til å evakuere det halve av Europa, som de nå okkuperer. Jeg tror at det er mulig. Hvorfor skulle russerne risikere en åpen krig, når en kald krig er mere hensiktsmessig for dem?

— Kan Tyskland forbli nøytral?

— Tyskland er Europas hjerte. Om hjertet opphører å slå, dør også Europa. Tyskland må igjen bli en formidlende faktor.

— Kommer det nye Europa til å bli domniert av Tyskland?

— Tysklands dominerende stilling sluttet med den annen verdenskrig.

— Skulle De gå med på å godkjenne Oder-Neisse-linjen som vilkår for fred med østen?

— Jeg tror at russerne skulle bli villig til å evakuere disse områder, dersom Tyskland blir sterkt nok til å stå som skillemur mellom øst og vest.

Samtalen kommer deretter inn på Remers rolle den 20. juni 1944 da han som sjef for et garderegiment i Berlin forble tro mot sin soldat og gjennom sin inn gripen forhindret kupet i hovedstaden etter mordattentatet på Hitler. Han slo fast at soldaten var forpliktet til å holde sin ed og på spørsmålet om han på den skjebnesvangre dag ennå trodde på en tysk sluttseir svarte han: «Selvfølgelig trudd jeg det — i alle fall at vi kunne oppnå et

sluttresultat som ikke innebar fullstendig nederlag. Russerne kunne ikke trenge videre fram på grunn av vår motstand. Om Dönitz-tilbudet om å gå med vestmaktene mot øst var blitt godtatt, skulle vi selv ha kunnet kaste russerne ut. Men på den tiden ville man ikke tro på den russiske faren».

Forbundskansler Adenauer har nå avsluttet sitt besøk i London og er meget fornøyet med hva han har oppnådd, men i Bonn regner man likevel med at hans tid snart er forbi, for den sitter hverken lenge eller bekvemt, som sitter på okkupasjonsmaktens bajonetter. Og det gjør han faktisk, mens den indrepolitiske utvikling i Tyskland går videre. — Det er bare et tidsspørsmål når Tyskland får igjen sin fulle frihet og selvstendighet, og det kan nå hurtigere enn mange tror. — Det er heller ikke tvilsomt at Tyskland er beredt nå å forsvare seg mot øst, nå som i 1944 og 1945, men folket vil ikke gå med på et underbruk for amerikansk maktpolitikk.

Skal en le eller gråte?

Setteriksadvokat Thommesen har opprettet ny norsk domstol

Under denne tittel skriver bondepartiets hovedorgan, «Nationen» lørdag 1. desember:

Bakgrunnen for spørsmålet ovenfor er en melding som nå går rundt i avisene. Men før en går over til den er det nødvendig å ta et tilbakeblikk. Ikke langt, bare til hine harde dager da justisministeren kunn gjorde for verden i sin alminnelighet og for Stortinget i særdeleshet at nå var det slutt på tålmodet, nå skulle det gjøres kraftig opp med dem som i skrift og tale «undergrov respekten for rettsoppgjøret». At det var major Langeland som med sin bok «Dømer ikke» først og fremst var adressaten for justisministerens hellige harme, trengte ingen være i tvil om, boka net jo endog den i norsk litteratur meget sjeldne oppmerksomhet å bli behandlet i statsråd.

For å gjøre en lang historie kort. Den rettsak som ble resultatet, med setteriksadvokat og gode greier, endte en smule annerledes enn man hadde bebudet. Ikke bare ble hr. Langeland blankt frifunnet for ethvert straffansvar, men rettsaken tjente også til å understreke den kritikk han hadde reist mot navngitte menn. Og selv om en del uttrykk ble mortifisert så lot retten også ganske kraftige salver bli stående uanfektet av setteriksadvokatens krav om at de skulle kjennes døde og maktesløse. En kan legge i dette hva en vil; men en kan iallfall neppe tyde det slik at retten mente hr. Langeland ikke hadde hatt noen som helst grunn for den kritikk han hadde reist.

Og dermed begynner vi å nærme oss dagens tekst. For det synes å være

re dukket opp en splitter ny ankeinstans i denne sak. Og denne nye norske rettsinstans er ingen ringere enn setteriksadvokaten. Når han ikke fikk mortifisert alle de uttrykk han fant ærerørige for dem de handlet om, gir han seg til å analysere disse uttrykkene nærmere. Og i brev til Justisdepartementet legger han fram resultatet av disse undersøkelser, et resultat som er så helt motsatt de uttalelser retten ikke fant å kunne mortifisere, som vel mulig. Det er intet, absolutt intet å si på de menn som har disse beskyldningene på seg, erklærer denne vår nyeste domstol, setteriksadvokat Thommesen. Snare å tvert imot.

Men dermed er ikke komedien slutt. For Justisdepartementet er også med på moroa. Istedenfor å forklare den nidkjære setteriksadvokat at i norsk

rettspraksis kan ikke samme mann det ene øyeblikk være anklager og det neste dommer i en og samme sak så erklærer det seg enig i den vurdering han har foretatt. Og Stortinget: justisnemnd som har fått seg dokumentene oversendt er, på to mann nær, enig med departementet. Ikke en kjeft ber setteriksadvokaten om en nærmere forklaring på det mysterium hvordan beskyldninger som han selv hevdet gikk på æren løs så lenge det var håp om å felle major Langeland, plutselig ikke er noe å bry seg om lenger når de blir stående umortifiserte.

Det er meldingen om dette som nå går rundt i avisene. At den tjener til å styrke respekten for norsk rettsvesen, må det være tillatt å ha sine små private meninger om.

Norgeshistorien granskes

Ifølge «Verdens Gang» for 26. novbr. d. å. har Norgeshistorien fått eget kontor i Oslo, og her er man gått i gang med virkelig pålitelig historiegrenskning. For å markere kontorets eller institutts historiske oppgave, er det blitt grunnlagt på salg Hitlers fødselsdag den 20. april i år, hvilket ifølge avisen er et dårlig varsel.

Foruten det 19. århundres er det nemlig også okkupasjonstidens historie som skal granskes, og ja kan det forkes å bli pinlig for noen hver, hvis bare de riktige granskningsmetoder brukes.

Det er 7 unge men lærde menn som skal gå igang med granskningen.

Ifølge vår kilde fortærer disse menn både te og wienerbrød mellom kildegranskningene. Det første mener vi tar sikte på å skjære hjernen og det siste på å komme til krefter «mellom slagene».

«Verdens Gang» opplyser at den

Morgenthau —

— Fortsatt fra side 1 —

ring!» Antakelig brukes atskillig av dette til å sprengte beskyttelsesrom som neste dag må oppføres igjen til landets forsvar.

Men ennå er ikke regnestykket fullstendig. Tenk bare på de verdier som ble berøvet tyskerne utenfor Tyskland, i første rekke sudetyskerne. — Det østerrikske forskningsinstitut for økonomi og politikk mener at sudetyskerne da de ble fordrevet av Benes måtte etterlate seg verdier til en sum av 19,4 milliarder dollar, et beløp som representerer resultatet av et herdig arbeide utført i århundreder av de 3,5 mill. sudetyskere hvis fedre kom til landet allerede på 1200-tallet. Sudetyskerne elide før den annen verdenskrig 270.000 gårder, over 100.000 håndverksbedrifter og 41.000 forretninger. Av glassindustrien var 78 pst., av ullindustrien 70 pst. og av bomullindustrien 50 pst. i sudetyskernes hender.

Den organisasjon som tok seg av de fra transoceaniske land utviste tyskere, kan også vise høye tall. «Manchester Guardian» opplyser at omlag 200.000 tyskere er blitt tvunget til å forlate sine hjem på den annen side

for noen år siden har vært så uheldig å fremholde at det 19de århundre må være til bunnen gjennomforsket. — Men det har de unge historieforskere protestert mot med stor heftighet, idet de har fremholdt at det 19. århundres egne historikere i utpreget grad var engasjert i de begivenheter de skrev om og derfor var parter i saken.

I hvilken utstrekning det samme kan sies om de unge historiegrenskere selv, når det gjelder okkupasjonstidens historie, opplyses det intet om. Er må kanskje derav kunne slutte at de enten på grunn av ungdom, eller av andre årsaker, som vi ikke behøver å nevne spesielt, i ethvertfall ikke i «utpreget grad» har vært engasjert i de begivenheter de nå skal granske.

Den nye generasjon av historikere har adgang til arkiver og kilde-materiell som tidligere har vært ukjent. Dette gjelder selvsagt bare det 19de århundre. Liknende stoff for okkupasjonstidens historie, som man allerede nå har en sterk mistanke om skal foreligge, er det fare for ikke vil bli gjort tilgjengelig i de nærmeste hundre år.

Til belysning av okkupasjonstiden er det særlig arkivene fra landssvikavdelingen i Oslo og Førerkansliets papirmølle som gjennomtråles, sies det. Det innskytes her den bemerkning at det ligger nær å tro at setteren i «Verdens Gang» i farten har be-
traktet den feil ikke å plassere «arkivene» og «papirmølle» på de riktige steder.

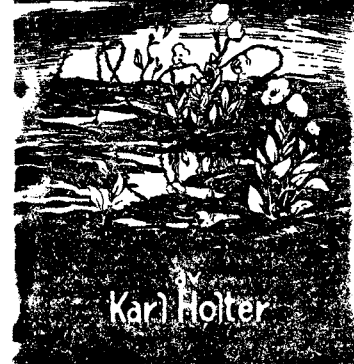
Forøvrig er instituttet kommet godt i gang med granskningen.

Ifølge de resultater som allerede foreligger menes de at synet på Quisling med tiden vil forskyves, og at man siden vil komme til å legge større vekt på hans maktkamp med Terhoven. På det storpolitiske plan viser det seg nemlig at Quisling hele tiden ønsket fred med Tyskland og at Terhoven skulle trekkes tilbake, og det var stadig rivninger mellom de to. — Det var dette Quisling kalte sin nasjonale kamp — og det var en realitet for ham.

Men det forandrer jo ikke vårt bilde av ham, sier for sikkerhets skyld den unge gransker som «Verdens Gang» har talt med.

Det som instituttet for norsk risto-

frontkjempere

Karl Holter

Husk å bestille «FRONTKJEMPERE». — Sendes mot oppkrav.

Ved kr. 12,00 pr. postanvisning fås boken portofritt.

KARL HOLTER,
Amot på Modum.

Det er bare en måte å forsvare seg på

Mennesket blir borte i prinsipper og ideologi

Den hollandske forfatter A. den Dooldards, som har oppholdt seg i Norge en tid, sier i et intervju i Morgenbladet:

Jeg kan si Dem så meget at jeg er antikommunist inntil mager, av mitt vesen, - jeg er individualist og jeg regner meg som kristen. Men jeg er minst like redd for det som holder på å skje i vår egen demokratiske verden. Kollektivismen får et sterkere og sterkere jerngrep på oss alle, enten det er i Sovjet eller det er i Amerika. Jeg har vært i Amerika de to siste årene og samlet inntrykk, og jeg må si at jeg er nokså fortvilt.

— Kan De samle Deres synspunkter i noen få ord?

— Et herlig folk, men en farlig nasjon. Amerikas politiske linje, som mer og mer også blir det offisielle Vest-Europa, gjør meg ytterst betenkt. Jeg tror man har gått løs på problemene fra den gale enden. Mennesket blir borte i prinsipper og ideologi.

— Hvilken praktisk løsning vil De foreslå isteden?

— Jeg tror ikke på praktiske løsninger. Jeg tror ikke på opprustning. — den gamle setningen om at «hvis du vil fred, så forbered deg på krig», har enda en gang vist seg som løgn. Jeg kiempet den forrige krigen igjen, jeg vet hva det dreier seg om. Og jeg er kommet til at krig ikke er løsningen på noe som helst. Det er ikke menneskets løsning i hvert fall. Om det kommer til en krig igjen, vil alle tåne på den, uansett hvilken side man står på. I Tyskland kan man stadig oftere se skrevet på veggen til de luftvern-bunkers som tjener til hjem for noen millioner husløse: «Ohne mich!» Jeg gjør de ordene til mine. «Kommer det en ny krig, så blir det ohne mich». Jeg vil ikke mer.

— Men skal vi ikke forsvare oss?

Vet De

at det av KLIPPFISK kan lages en mengde gode retter? Her er en av dem:

BACALLAO:

Klippfisk
poteter (i tynne skiver)
tomater (i skiver)
løk (i tynne skiver)
spansk pepper (i strimler)
olivenolje

KLIPPFISKEN må være godt utvatnet og befridd for skinn og ben. Klippfisken, poteter, løk, pepper og tomater legges lagvis i en kasserolle, tomatene øverst. Oljen helles over. Kokes under lokk over svak varme. Hvis det blir for tørt, has mere olje eller smør i. Røres til bunnen ofte. Til 250 gr. fisk 1/4 l. olje.

SPIS KLIPPFISK

- lettvin, god og nærende mat -

Jeg må selge

(for 1/2 av takstpris) min avdøde hustrus spisestuemøbl. mørk ek, hollandsk stil, stor lær buffet og anretningsbord, begge rikt utskåret. Ti høyryggede stoler, 2 armstoler, spisebord for minst 24 gjester.

Likelså selger jeg for kr. 1000,— 10 flotte hamrede taklamper, hamret kobber. De kostet i 1916 kr. 2500.—.

P. HARSEM, postbox 23, Smestad, Oslo.

Bestill dressen hos oss

sydd etter mål. Den blir både bedre og billigere enn om De kjøper den ferdig i en forretning. Skriv etter tøyprøver og målskjema. Oppgi farge og omtrentlig pris pr. meter. 20 års praksis — og godt renome for vårt arbeid.

Sporssem Konfeksjonsfabrikk

AUKRA.

Leilighet ønskes

stor eller liten av 14 års snillgutt, mor og bestemor. — B. m. «Helst snarest nr 356»

Forlagsmann søkes

eventuelt kompanjong. Litt kapital ønskelig. Bill. mrk. «Ener-gisk nr. 373».

seg på, hvis man vil være menneske, og det er gjennom det Albert Schweize kaller «ærefrykt for livet». Det er menn som ham, vi trenger i dag. Jeg har truffet ham, jeg vil si at han er det samtidig kraftfulleste og snilleste menneske jeg noen gang har opplevd å møte. Det er en mann som lærer etter sine kristne læresetninger, og jeg tror det er den eneste veien fram.

Ukens smil:

Den eldste engelske klubben Whites historie er nettopp kommet ut, og der fortelles det også følgende, alle historier som på en utmerket måte illustrerer det engelske fleg-

Da klubbens medlem feltmarskalk Alexander kom hjem etter siste krig, hyldet og æret overalt, og for første gang satte sine ben i klubben igjen satt et eldre medlem navn

En lys og hyggelig jul

får De ved å bestille Deres elektriske utstyr, koke- og varmeapparater og radio i

A-S KAMPEN ELEKTRISKE

Nannestadgt. 5, Oslo.

Telef.: 68 36 97.

Juletrebelysninger Kr. 45,00.

Forretningsutdannet

ynge mann ønsker å komme i virksomhet etter 6 års soning. — Kan event. bidra med driftskapital. Håndverk, småindustri, agentur eller annet. Gjerner nystart. Alt er av interesse. — Bill. mrk. «Helst Vestfold-Buskerud nr.358»

«Konsentrasjonsleiren Hebu»

167 sider. Pris kun kr. 5,00.

T. Werner, postbox 1704, Oslo.

BESTILLINGSEDEL.

Jeg bestiller herved boken «Konsen-

at alle krigførende selvagt måtte ha liknende bestemmelser, spil- inger og forberedelse.

Det var dengang. I dag har svenske innført regler som for en del minner om de samme som dengang ble latterliggjort, og hvis dyper hen- sikt er nøyaktig den samme. Dengang var det krig, i dag ikke. Men også pressen har lært, i dag er det ingen som latterliggjøres.

I denne forbindelse kan det også være av interesse å gjengi noen linjer fra en artikkel som de svenske aviser har brakt under titelen «Ryska spion- byrå finlaser tidningarna — legger puzzle». I artikkelen heter det bl. a.:

«Atskillige myndigheter ville forfer- des om de visste hvor meget herrerne i det russiske pressebyrå Tass i Stockholm staver og legger sammen bare av avisannonsene!

Det er nå alminnelig kjent at Tass ikke spiller noe større rolle som pressebyrå. Det har etter alt å dømme en særegen mellomstilling i det russiske etterretningsvesen. Byrået sorterer under det militære høgkvar- ter i Moskva, men arbeider på to lin- jer, en sivil og en militær. Som regel finnes det minst en velskoler under- retningsoffiser bl. byråets personale.

Framfor alt har man — ifølge rus- sisk regel — meget nøye brakt på det rene alle aktuelle personers alkohol- varer så langt det har vært mulig. — Det er mer enn en svensk offisers spritkonto som er havnet i det russi- ske kartoteket i Stockholm. At man også leser vekselprotester og konkur- ser i Justitia (lysningsbladet), er na- turlig. En mann som er gått konkurs kan selv om han skulde være en un- dermåler ha «pusselbeter» av verdi in- nen rekkevidde i sitt daglige arbeid.

De russiske ekspertens evne til å «finkamme» avisene er verd en ad- varsel. Som regel behersker de det svenske språk i alle dets nuanse og finesser og de leser praktisk talt alt

av glassindustrien var 73 pst., av ull- industrien 70 pst. og av bomullindu- strien 50 pst. i sudetyskernes hender.

Den organisasjon som tok seg av de fra transoceanske land utviste ty- skere, kan også vise høye tall. «Man- chester Guardian» opplyser at om lag 700 000 tyskere er blitt tvunget til å forlate sine hjem på den annen side av havet og deres krav på erstatning går opp i 9 milliarder DM. Uter å ta med verdien av den faste tyske elen- dom i de av Russland og Polen i øst Holland, Belgia og Luxemburg i vest anerkjente tyske områder, kommer man til en sluttsum av nærmere 100 milliarder DM. Det er et tall, som må i Morgenstern og hans rasefrøder anledning til å gni seg i hendene. Og enda lever Tyskland!

som skr. i aviser og tidsskrifter. De har en imponerende evne til å legge sammen og trekke sine sluttninger av alminnelig avisstoff, og mange svenske myndigheter ville forferdes om de visste hvor meget Tass-menne- ne har stavet og lagt sammen av det almene stoff i avisene. Og ikke minst av annonsene! Det er mange halv- hemmelige lagre rundt i bygdene som er prikket inn takket være annonsen- ner som har søkt etter funksjonærer, leverandører, entreprenører osv.»

At nettopp annonsene kan være noe av det man må være mest oppmerk- som på, vil også det engelske Secret Service kunne underskrive.

Det kan nevnes at sjefen for den svenske forsvarsstab nettopp har av- gitt en meget interessant uttalelse i forbindelse med det nye forslag til lov om filmsensur m. v. Spionfaren og en rekke beslektede spørsmål blir drøft- et. Forsvarsstabssjefen forutsetter, at all svensk film som skal eksporte- res, også i fremtiden vil bli omhye- lig gransket også ut fra hensynet til rikets sikkerhet.

nsket fred med Tyskland og at Ter- hoven skulle trekkes tilbake. og det var stadig rivninger mellom de to. — Det var dette Quisling kalte sin na- sjonale kamp — og det var en reali- tet for ham.

Men det forandrer jo ikke vårt bil- le av ham, sier for sikkerhets skyld den unge gransker som «Verdens Gang» har talt med.

Det som instituttet for norsk histo- risk forskning her allerede på et så tidlig stadium i historien har greid å granske seg fram til, tyder på at man kan regne med oppsiktsvekkende re- sultater i framtiden.

Selv om vi ikke er historikere har vi gjennom selvstendig forskning, der- uten bruk av landsvikavdelingens na- tilmølle, kommet fram til de samme resultater som instituttet og kan be- stikke i rettsheten.

Også vårt bilde av Quisling er forandret.

«Orlo».

Den ubarmhjertige medtjener

Den kjente Oslopredikant Emanuel Minos holdt for en tid siden i Stavanger en tale av en noe uvan- lig art. Han forutså nemlig Norge i krig og han behøvet jo ikke å for- telle sine oppskakete tilhørere hvem Norge kom i krig med. Tale- ren forutså klart meget av det som kommer til å skje og dette var i sannhet redselsfullt nok. Han snak- ket meget om Nord-Norge samti- dig som han var engstelig for hva som ville skje i forbindelse med Sta- vanger og Sola flyplass. Jeg vet ikke hvilken tekst predikanten had- de ved denne anledning, men hans tale gjorde et veldig inntrykk på den tettakkede forsamling og, der er såvisst ingen grunn til å nære den

«Jeg menneskets løsning i hvert fall. Om det kommer til en krig igjen, vil alle tåne på den, uansett hvilken side man står på. I Tyskland kan man sta- dig ofttere se skrevet på veggen til de luftvernbankers som tjener til hjem- for noen millioner husløse: «Ohne mich! Jeg gjør de ordene til mine. Kommer det en ny krig, så blir det ohne mich». Jeg vil ikke mer. — Men skal vi ikke forsvare oss? — Det er bare en måte å forsvare

ringeste misstro til denne personen for overspensthet eller liknende.

Men det synes oss tross alt at predikanten glemt det viktigste — iallfall etter mitt syn nemlig en av grunnene til, at Norge muligens snart kommer i ulvke. Han burde ha lest teksten som omhand- ler historien om den ubarmhjertige medtjener. (Matheus 18). Her i dette kapittel kan hele det norske folk lese om seg selv. Det hele pas- ser meget godt!

Der var nemlig ingen barmhjertig- het i Norge i 1945, da nordmenn kastet seg som ville dyr over sine vergeløse og hjelpeløse landsmenn. Det finnes ingensomhelst unnskyld- ning for dette — et folk uten barm- hjertighet. Det var vel ikke derfor at Norge skulle bli fritt, forat den slags redselsfulle tilstande skulle oppstå. Kan hende Vårherre har et regnskap å gjøre opp med det nor- ske folk. «O» hans herre ble vred, og overlot ham til dem som piner». «Alt dette kan komme til å gå i oppfyllelse.» Eller er det kanskje meningen at når trennselen kom- mer, at det norske folk skal stå sammen etter alt dette som har hendt? Alle vi som er blitt berørt av rettsoppgjøret, har vi så meget å takke dette samfunn for eller noe å takke våre egne landsmenn for. Våre fiender er vel kanskje først og fremst våre egne landsmenn? O. B.

Den eldste engelske klubben Whites historie er nettopp kommet ut, og der fortelles det også følgende lille historie som på en utmerket måte illustrerer det engelske fleg-

Da klubbens medlem feltmarskalk Alexander kom hjem etter siste krig, hyldet og æret overalt, og for første gang satte sine ben i klub- ben igjen, satt et eldre medlem nøy- aktig i samme stol og på samme sted som da feltmarskalken dro ut i krigen. Den gamle nikket til Alex- ander med et vennlig smil over sin Times og sa rolig:

— Nei, der er jo Alexander. Er De fremdeles i hæren eller hva dri- ver De med nå?

MORGENPOSTEN 29. 10. 51.

Krigskirkegården.

Til Ego.

Jo, Deres forslag er i høyeste grad brutalt og umenneskelig. Man skal vise respekt for de døde, uan- sett om det er venn eller fiende. — Det er ingen forskjell her. Krigs- kirkegården burde, som R. skriver, fredes og settes i stand. Dette er ikke noe krav om å «dyrke» hver- ken det ene eller det annet. Det er tyske soldater som er begravd på krigskirkegården. Ego kaller det overfallsmenn og torturister. Vær ikke så bråkjekk og så forblendet av hat, i neste omgang kan det være norske soldater som må være med i krig og okkupasjon. Er det ensbetydende med at de er over- fallsmenn og torturister? Soldaten må uansett nasjonalitet, uansett hvilket politisk styre hans land har adlyde ordre når det kreves.

Finnes det noe som heter kirkens menn, så har de plikt til å stanse vandalismen og brutaliteten som Ego oppfordrer til. Ja ikke nord- mennene bli spesialister i grav- skjenderi! A. W. U.

«Konsentrasjonsleiren llebu»

167 sider. Pris kun kr. 5,00. T. Werner, postbox 1704, Oslo.

BESTILLINGSSEDDEL.

Jeg bestiller herved boken «Konsen- trasjonsl. llebu» sendt som postopp- krav. Kr. 5,00 plus porto.

Navn:

Adresse

Vekkerur

Kr. 18,10 — 25,50 — 34,10.

Sendes mot oppkrav.

Urmaker R. Gjessing, Drammen.

Selgere søkes

av lettselgelig oppslagsbok. Er De energisk og representativ kan De lett tjene kr. 100 pr. dag. — Stadigvarende arbeide. Bill. mrk. «Prov. og bonus nr. 372».

OBS Flettverk OBS

Gjærdefabrikken GREI, Kolbotn,

leverer førsteklasses flettverk i alle dimensjoner. Bestilling for levering til våren mottas nå. Thor H. Sandorf.

«8. Mai»

kronikk 14. desember 1951

Den kommende krig

I dag er det ikke mange som taler om den evige fred. Vi har fått den kalde krig. Utopiske drøm- mer om fred gjennom nasjonal avrustning, fortøner seg nå for de fleste som tåpelighet.

Jo mer man leser om forbere- delse over hele verden til å møte den kommende krig, jo mer man vurderer den tiltakende og stadig mer iltre propaganda, desto sikrere blir man på at krigen kommer: Alliansene er gitt, man vet hvem som vil komme til å krige mot hvem. De få nøytrale stater regner man også vil bli trukket med i malstrømmen og en kan regne ut på hvilken side de vil komme til å delta. Vi har sett den første verdenskrig ryste Europa, vi har sett den annen bli ført med ennå større villskap, og med ennå voldsommere midler og vi venter den tredje som vil av- gjøre vår generasjons og kommen- de generasjoners skjebne.

At Norge kommer til å delta er sikkert, det usikre for oss er om Skandinavia blir brennpunktet el- ler ikke. Skal det bli kamper på norsk jord, eller vil det lykkes å forhindre dette. Det er uter vide-

re klart at de strategiske hensyn kan komme til å bevirke at vår allierte i første rekke vil søke å møte motstanderen i Mellom-Eu-ropa og nøyte seg med oppholden- de kamper i nord. Isåfall kan det store krigsspill lede til en eller delvis okkupasjon av Norge. Det store spørsmål er om vårt folk er mentalt rustet til å klare påkjen- ningen.

Erfaringen fra siste krig må ha lært oss, at intet er farligere for et folks moral, enn at de soldater som skal ta kampen opp ser med mistillit på andets øverste ledelse. Tviler på alt er gjort som gjøres kan for å møte faren. Det er også en fare dersom det viser seg at vi er blitt et splittet folk.

Vi har en ikke ubetydelig del av folket som er rammet av retts oppgjøret, men som ikke tror at det har vært ledet etter humane linjer og bygget på våre tradisjo- nelle rettsprinsipper grunn Til- spisset — har vi i denne gruppe flere tusen tidligere frontkjem- pere, som har årelange straffer bak seg. De hører utvilsomt med til våre mest erfarne og dyktig- ste soldater og er fradømt retten

til å tjenestgjøre i rikets krigs- makt for en arr kkr framover. En militær styrke og erfaring, som ville komme godt med der- som vårt land kommer ut i en kamp på liv og død, og bak denne gruppe står da de titusener av tidligere NS-folk.

Vil denne gruppe eller tvangs isolerte del av vårt folk, stille seg passivt til det kommende oppgjør og dermed være gardert uansett krigens utfall?

Vil den glemme bitterheten og slutte seg opp om landets for- svar? Vil den se krigen som en mulighet for å komme ut av landssviklovers påbudte isolasjo- gjennom kamp mot de myndig- heter som har satt dem utenfor?

Dagens maktthavere, bør for landets skyld være oppmerksom på den splittelse som er tilstede, det står i maktthavernes hånd å arbeide for å bygge bro over mot setningene, men da må skjeen ta i en annen hånd. Det er i hvert fall sikkert at politikken etter kri- gen har øket motsetningene, har utvidet splittelsen, slik at det i et knipetak faktisk kan komme til å koste vår nasjonale selvstendig- het.

Enhver avisleser vil i dag få inntrykk av at utgangen på den kommende krig er sikker og at den vestlige allianse nødvendig- vis må vinne. Det kan da være på sin plass å minne om at i enhver krig har begge parter kullsvier- tro på seiren, men det blir alltid en part som taper, det er alltid

en part som har regnet feil.

Krigslykken, nye former for krigføringen, nye våpen, uvisse fremtidige hendinger kan alltid kullkaste de klokeste beregninger. Under den siste krig trodde noen at tyskerne i løpet av få uker skulle knuse alle sine motstande- re på fastlandet? Hvem trodde at Russland skulle vise slik evne til å føre kampen i voksende styr- ke? Ikke de «estallerte» militære, som puslet med tanken om krig både mot Tyskland og Russland, ved å gå med i Finnlands frihets- kamp, og dermed automatisk bringe Russland på Tysklands side.

Det eneste fornuftige er ikke å tro på seiren, men å forberede seg av all makt or å underbygge troen ved egen styrke. Til det siste hører i dag å bringe den solit- telse rettsoppgjøret har skapt mest mulig ut av verden. Makt- haverne bør overveie om dette skjer best ved hjelp av den pans- rede neve som har virket i 5 år, eller om man vil komme lenger med den åpne hånd.

Arbeiderbevegelsen vil fra sin historie ha mange eksempler på at den ble møtt med den pansre- de neve. Dens ledere vil sikkert vite om dette skapte enighet in- nen folket eller spiltelse og uhyg- ge. Det brukte levers politikk, kan ikke den i sitt utspring føres direkte tilbake til at arbeiderbe- vegelsen ble møtt med den pans- rede neve? Vil ikke dagens makt- havere trekke lærdom av sin egen

fortid, og ikke oppgi sin kullsvier- tro på den pansrede neve, så kan dette bli en ubetelig ulykke for landets framtid.

Som enhver kapital forbrytelse har «rettsoppgjøret» aldri tålt da gens lys. I den første tid var den ene del av folket beruset av den innbildte seier. Den annen del var svimeslått etter overgrep av en- hver tenkelig og utenkelig art. Forbryterne hadde fritt spillerum.

Etterhånden reiste enkelte mo- dige hodet. Uten hensyn til per- sonlig risiko skrek de i tale og skrift ut over folket: våkn opp, ryst forbryterne av kroppen, vend tilbake til lov og rett. Og etter- hånden: vi vil ha vår rett, vi vil ha revisjon av «rettsoppgjøret».

Gjennom lange tider ble alle inngrep på maktthavernes retts- svik tiet ihjel, latterliggjort, man angrep de modige, man nektet dem spalteplass i pressen, man arresterte dem. De gikk med li- vet i henderne. Og godtfolk lot seg føre bak lyset, de trodde på forbryternes stadige, uavlatelige påstande om at: i Norge hersket atter rett og kun rett. De sendte legioner av foredragsholdere ut over hele verden. De fortalte hele verden sine løgner. Og folket trodde og tidde.

Men, — som alltid, lar sannhe- ten seg ikke tie ihjel for bestan- dig. Angrepene virket som små drypp, de virket videre som strøm- mer av frisk luft gjennom all lum- merheten. Og folk begynte å spis- se ørene. Var det kanskje allike-

vel noe i «landssvikernes» vrede og i deres påstander?

Da endret man taktikken: man begynte å granske! Det vil si — man gransket de personer som kom med påstandene om ulov og forbrytelser av alle slags. Man innrømmet ganske frekt at man ville se om man kunne ramme dem for «injuri». Men aldri med et ord nevnte man (enn ikke i Langeland-Bergsvik-saken i stats råd hos Kongen) om at dersom på- standene var riktige, dersom opp- gjøret var ulovlig, dersom dets hovedaktører og deres lakeier var forbrytere, hadde begått handlin- ger som ville ha brakt en NS- mann lovens strengeste straff, da ville man tiltale dem og straffe dem. Man ville la retten gå fram- for samholdet mellom «gode» nord menn». Nei, ikke et ord herom.

Taktikken er derfor blitt å trek- ke fram eventuelle svake punkter i de tusender av påstander, få disse videt ut, få dem gjort kjent i «pressekonsferanser», i aviser, i rettsalen, således at man der- gjennom skulle kunne tie ihjel alt det essensielle, kjernen i på- standene. Man skulle latterliggjøre rettsoppgjørets angripere og deres påstande: man skulle få dem dømt i alt folkets påsyn som sladderkjerringer som, ifølge sine forbryterske tendenser søkte å skape uro omkring det «rettferdi- ge oppgjør»!

NS, kommunistene og samfunnet

Av Helge Grønstad

Sekretær i Forbundet for Sosial Oppreisning

I anledning av en mer enn vanlig uetterrettelig og opphissende artikkel av fhv. stortmann Ani Rysstad i A-bladet «Sørlandet» i Kristiansand, har forbundssekretæren sendt bladet følgende tilsvarende:

Under den ovenstående titel har fhv. stortingsmann Ani Rysstad den 16. november d. å. skrevet en kronikk i bladet «Sørlandet». Kronikken rummer en så mangelfull forståelse for det som har gått — og som går — for seg, og gir dertil uttrykk for en så hatefylt og ondskapsfull innstilling overfor vårt Forbund, at det må være tillatt for én fra «den annen front» å komme med noen bemerkninger.

Herr Rysstads innlegg er som en stemme fra fortiden. Den uttrykker en oppfatning som bare den som har som intet har sett, intet forstått og intet lært. En forklaring kan ligge deri at herr Rysstad var medlem av Stortinget av 1936 — 1940, det samme Storting som etter tiden ironisk har betegnet som «dets nødanker i farens stund», — som under den gruppevisse avstemning 10. september 1940 med 96 mot 34 stemmer gikk inn for Kongens suspensjon og som gjennom sine forskjellige partiledelser 14. aug. s. å. sendte ut en inntrengende appell om loyalt samarbeid med okkupasjonsmakten. For dem som har brydd seg med å lese Undersøkelseskomisjonens omfangsrike innstillinger, vil det ikke være ukjent at den daværende regjering har fått en hårdhendt kritikk og at kommisjonen i sin vurdering føyer til at «da Stortinget aldri tok avstand fra regjeringens utenrikspolitikk, og da tinget var forsvarlig orientert om den, må det sies at Stortinget ikke bare formelt, men også i

Helge Grønstad.

realiteten aksepterte regjeringens linje.»

Selv om varamannsbladet er formentlig tykkere enn vann, og da er det også forståelig at folk med den slags blod prøver å agere våpen- og drager for tjukkeste slekta! På annen måte lar ikke herr Rysstads kronikk seg lettlig oppfatte blant tenkende mennesker.

Det er historien — m. a. o. det levende livet selv — som etterhånden plasserer ansvaret der det rettelig hører hjemme. Tiden siler og renser og får alle kunstige tilsetninger til å synke til bunns. Og likeså visst som enhver bevisst handling må ta sikte på et resultat, like sikkert er det at når den endelige dom skal felles, er det i en vesentlig grad resultatene som teller. Tar vi for oss resultatene av den strid som hittil har vært ført, så gir herr Rysstad selv svaret. «Aldri har fred og demokrati balansert mer på knivsegga enn nett no. Og aldri har folk kjent seg i større uvisshet om hvor det ber av enn nett no», sier han. Og de ordene er de sanneste — for ikke å si de eneste sanne — i hele Deres kronikk, herr Rysstad! Så skremmende må i virkeligheten resultatene fortone seg for dem som har framkalt dem, at i medførelse av at offensiven ansees som det beste forsvar, må det være all grunn til å kvesse spyddoden og gi seg ut i ledning.

Men — ærlig kamp krever blanke våpen, herr Rysstad! Rustne våpen høyer dårlig i never som vil kjempe sannhets sak. Det virker med respekt å melde nok så latterlig når herr Rysstad i dag vil søke å pulverisere det virkelige ansvar ved å ta opp en diskusjon om hvorvidt NS-bevegelsen sto kommunismen imot. Den gjorde nemlig det, herr Rysstad! Fra første til siste stund. Det var den motstand som la grunnlaget under bevegelsen den 17. mai 1933 og det var den som holdt bevegelsen opp til 8. mai 1945. De storpolitiske finter og spill bak kulissene — og dem var visst alle parter like gode om — hadde intet som helst med

til Stortinget, har uttalt at den ikke har funnet seg beføyd til å gå inn på slike ting som oppgjørets rettslige grunnlag og liknende. Nei! Det vokter nok det samme flertall seg godt for. Det er sivet fram såvidt meget nå at det er berettiget å vente at en virkelig vitenskapelig — historisk og — utgravning av haugen kunne komme til å bringe overraskende ting for dagen. Ting som visse kretser ville like best å vite gravlagt for alle tider.

Det er nettopp dette — å bringe virkeligheten fram i dagens lys og å få satt sannhetens og rettferdighetens søkelys på den, som er den oppgave Forbundet for Sosial Oppreisning har satt seg. Ikke et eneste punkt i Forbundets vedtekter — ikke en eneste forføyning som Forbundet siden sin stiftelse i oktbr. 1949 har truffet, kan uttydes derhen at man vil «truga seg» til noen ting. At vi ikke ber men krever, er ikke det samme som at vi truer. Og heller ikke krever vi annet eller mer enn det som ethvert anstendig samfunn burde kunne yte, nemlig sannhet og rettferdighet. Vi vet i dag at det er meget som aktes for holdt det norske folket, stoff som ville kunne øve en avgjørende innflytelse på folkets stillingstaken til viktige begivenheter og andre dets nåværende syn på meget og mangt.

Vel — det later til at våre mange henvendelser til dagens makthavere bare havner i de tause gjemmer. Nettopp nå har stortingsmann Bunkholt gjennom Justisnemndas innstilling bebudet et forslag om en stortingskomite til å greie ut spørsmålet om det må ansees nødvendig å få en bedømmelse av rettsoppgjørets historiske og rettslige grunnlag». Er det noen grunn til å tvile på at dette forslaget vil bli nedstemt av et flertall av de kårne? Nei, det er det såvisst ikke. Noen slik granskning vil man såmenn ikke vite noe av i vårt demokratiske Norge. — Selv om det skulle være begått urett, så får det nå ha sitt forblivende. En gir seg ikke av med «baklengs film!» Rettsoppgjøret er ferdig — ferdig for godt, heter det. Ikke noe mer snakk nå, takk! Og imens sitter ennå 139 — hvorav 4 kvinner — innesperret i politiske konsentrasjonsleirer, mens ti tusener av andre norske kvinner, menn og barn gjennom offentlig autorisasjon er gjort til ufarlige skytteskiver for hvilken som helst pøbel som mener seg å ha tilstrekkelig «nasjonal» mundur. Det er for disse menneskers skyld at vi i Forbundet — med helt ut lovlig midler — prøver å plassere skylden der den hører hjemme. Vi ber ikke om å bli fri-tatt for noe ansvar selv, så sant det gjennom faktiske begivenheter blir godtgjort at vi også med rette bærer det.

I Danmark — hvis rettsoppgjør på mange måter var parallelt med vårt — har nettopp 150 av de mest fremstående menn og kvinner med fhv. justisminister Svenning Ryt-

De sterkeste prøver er undertrykte prøver

Nytt krav om løslatelse av de tyske krigsfanger

Den midlertidige formann for de tyske soldaters sammenslutning fhv. generaloberst Hans Friessner, oppfordret i en tale som han holdt i forrige uke på et soldatmøte, at de allierte måtte sette de med urette fengslede soldater på frifot. Hvis dette ikke skjedde på grunn av kristne følelser, måtte politisk klokke skap diktere dem til å ta et slikt skritt. For så lenge denne hindring ikke er fjernet, ville ingen ærlig tysker bære våpen igjen, sa han.

«Ishavsfolk»

i svensk radio

Lars Hansens og Karl Holters skuespill «Ishavsfolkene» ble tirsdag 27. november sendt ut i svensk radio, og den svenske radiopremiere ble en ny suksess for de to forfattere. Stykket var tilrettelagt for radio av den kjente regissør Carl Otto Sandgren som også hadde ledet instuderingen.

Oppførelsen fant sted i Göteborg og en rekke av denne bys kjente skuespillere medvirket, i Beitsarens rolle innen ringene enn Kolbjørn Knudsen ved Göteborgs Stadsteater en av Sveriges fremste karakter-skuespillere som ved Stadsteatrets festforestillinger i anledning av 25-årsjubileet for noen tid siden spilte Peer Gynt.

Det sterkt dramatiske folkeskuespill gjorde seg utmerket som hørespill, særlig virket scenene fra Grønland intense og levende. De svenske aviser har hatt meget pene omtaler av radiopremieren.

Kongene kondolerer

Etter den fryktelige eksplosjonsulykke i København mottok kong Fredrik kondolansetelegrammer fra den norske og svenske konge.

Kong Haakon telegraferte: «Jeg uttaler min deltagelse i anledning av eksplosjonsulykken».

Kong Gustaf Adolfs telegram lød: «Med anledning av den svære olykken som drabbat Danmarks forsvarmakt og varigenom tyvår så mange liv gått till spillo sender jeg Dig mitt varmeste deltagende som jag även beder Dig framføra till de av olyckan drabbades».

Statsråd Gundersen og sannheten

Når statsråd Gundersen i Stortinget skal imøtegå anførsler fra opposisjonen, burde det være en selvfølge at han holder seg til det konkrete til-

Legatet som ble vraket

En episode ved Oslo universitet som viser hvorledes hevnen gir seg uttrykk

Hva vil realstudentene si?

I sin bok «Et oppgjør med landsmenn» forteller professor Adolf Hoel om en høyst eiendommelig affære ved Universitetet.

I april måned i år tilskrev h.r. advokat F. Bugge Det akademiske kollegium og meddelte at Hoel og hustru hadde tatt opp spørsmålet om å avsette et legat til fordel for realstuderende ved Oslo Universitet, å forvalte av Universitetet. På grunn av forholdene ville Hoel først vite om Universitetet hadde noe imot et slikt legat til forvaltning. Med rektor Mohr som underskriver svarer Kollegiet at det, for man tar stilling til saken, ville ha utkast til navn og statutter for det eventuelle legat. Det ble omgående svart på dette at legatets navn var tenkt å være «Adolf Hoels legat til fordel for — eller til støtte for — real-

studerende ved Oslo universitet». Så kommer rosinen i pølsen, hvis man da skal kunne bruke et så prosaisk uttrykk om en så stor tanke: Det akademiske kollegium, som består av rektor Mohr, Einar Molland, Carl Jacob Arnholm, Elliv Skard og Svein Rosse-land, svarer at det ikke finner å kunne ta imot legatet.

Av skriftvekselen ligger det nær å slutte at hvis legatet ikke hadde skulle bære professor Hoels navn, ville det ha blitt mottatt!

Så langt skal altså hevnen drives, og eksponenten for denne hevnen er rektor Mohr. Da Hoel i 1944 strevet for å få hjem de studenter som var internert i Tyskland skrev den selv-samme hr. Mohr til ham og fortaalte om den åpning og forventning med hvilken foreldrene fulgte hans bestrebelsers for å nå fram til en løsning. «For Guds skyld, gi ikke opp om De skulle møte vanskeligheter», skriver hr. Mohr.

I sin bok sier professor Hoel om denne sak: «Etter dette skulle man kanskje tro, at professor Mohrs oppfatning av min person av en eller annen meg ukjent grunn har undergått en radikal forandring. Men det er ikke så helt sikkert. Det er sannsynlig at Mohrs og Kollegiets beslutning i legatsaken skyldes frykt, frykt for kritikk og ubehageligheter. Det er nok slik at tross en endring i oppfatningen av «landssvik» og «landssvikere» ligger fremdeles i luften rester av paroler fra okkupasjonstiden — akkurat som miner i havet ennå gjør skipsfarten utrygg og skremmer alle som ferdes på sjøen. Gad vite om ikke i dag redselen for minene er større enn den virkelige fare».

Vi henviser forøvrig til boken, som har interesse langt utenfor akademisk krets. Og vi undres på om ikke de realstuderende vil finne tiden inne til å protestere mot Det akademiske kollegiums egenmektige opptreden i en sak som denne, da den i høy grad angår de studerendes velverd. Vi vet at professor Hoel og hustru hadde til hensikt å gi mesteparten av sin formue til dette legat, og det ville være til betydelig hjelp for dem som studerer realfag ved vårt Universitet, hvor legatene ikke er synderlig imponerende.

Men — les selv og døm om denne sak som om alle de andre forhold, som gjerne skulle ties ihjel, men som professor Hoel på en saklig og nøktern måte har lagt fram for almenheten.

Mussolinis avis

De danske krav —

— Fortsett fra side 2 —

Petersen, Bibliotekar, Aabenraa. — Poul Poulsen, fhv. Højesteretsdommer København. — R. Rich-Hansen, Proprietær, Stensmark. — Svenning Rytter, Retspresident, København. — H. Skjerk, Sognepræst, Hornslet. — O. F. Spliid, Proprietær, Poulholm. — N. Borup Svendsen, Landsretssagfører, København. — A. Søndergaard, Dyr-læge, Mejby. — Viggo Viemose, Bygmester, Hasle pr. Aarhus. — Anders Vigen, Redaktør, København. — M. Vinding, Kon-torchef i Overformynderiet. — Poul Winding, Branchef, Dr. techn., København.

Ovenstaaende tiltrædes af:

Vagn Aagesen, Adjunkt, Frederiks-berg. — Jørgen Andersen, Overtoldin-spekter, cand. jur., København. — And. Andreasen, Forstander, Vinding, Vej-le. — Julie Arenholt, Civilingeniør, Kø-benhavn.

Winding, Brandche, Dr. techn., København.

Ovenstående tiltredes af

Vagn Aagesen, Adjunkt, Frederiksberg. - Jørgen Andersen, Overtoldinspektør, cand. jur., København. - And. Andreassen, Forstander, Vinding, Vejle. - Julie Arenholt, Civilingeniør, København. - G. J. Arvin, fhv. Rektor for Danmarks Lærerhøjskole. - Karen Bagge, Overbestyrerinde for N. Zahles Skole, København. - Otto Behrendt, Sognepræst, København. - Bohn-Rasmussen, fhv. Højesteretsd., København. - Paul Brodersen, Stiftsprovst, Dr. theol., København. - I. A. Brovang, Sognepræst, Jorlunde. H. E. Bruun, Højesteretssagfører, København. F. Dragsted, Overretssagfører, København. - H. Fabricius, Forpagter, Nysø, Præsto. - Albert Fabritius, Administrator, Dr. phil., København. - Herluf Forchhammer, Overingeniør, Holte. - Kr. Grøn, fhv. gaardejer, Bjergby, Hørring. - Harald Grønborg, Forstander, Husmandsskolen, Odense. - J. A. Hansen, Proprietær, Kogsbøllegaard, Nyborg. - Børge Heiberg, Dr. med., Overkirurg, Holbæk. H. Helweg, Sognepræst, Helligaandskirken, København. - Poul Henningsen, Kokkedal. - Jens Himmelstrup, Dr. phil. & jur., Hørsholm. - Axel Hulegaard, Overretssagfører, København. Vald. Hvidt, Højesteretssagfører, København. - Ragnar Høgdall, Proprietær, Skovsoddegaard, Nr. Alslev. - Knud Jarner, Overretssagfører, Charlottenlund. - A. Egeberg Jensen, Rektor, Sønderborg. - Birgitte Jørgensen, Skovsoddegaard. - A. T. Jørgensen, Stadsingeniør, Helsingør. - Hal Koch, Dr. theol., Professor ved Københavns Universitet. - Otto Krabbe, Forstander, cand. theol., København. - K. J. Kristensen, Ligningschef, Gentofte. - Fr. Vinding Kruse, Professor, Dr. jur. Frederiksberg. - C. A. Larsen, Stadsingeniør, Kolding. - M. C. Lindegaard, Biskop, Ribe. - Hakon Lund, Professor, Dr. phil., Aarhus. - Helga Lund, fhv. Rektor, Charlottenlund. - A. P. Lunden, Forpagter, Dyrehavegaard, Kolding. - P. Lunden, Gaardejer, Mariendal, Frederikshavn. - Aa. Martensen-Larsen, Sognepræst, Gentofte. J. A. Melchior, Højesteretssagfører, København. - Jul. Møller, fhv. Højesteretsdommer, København. - K. Møller, Forstander, Hamnerum Landbrugsskole. - Sv. Neumann, fhv. Stiftamt. Hellerup. - Frede Pries Nielsen, Redaktør, Skive. - Lauritz Nielsen, Husmand, Hundstrup pr. V. Aaby. - Martin Nielsen, Landbrugskonsulent, Vejle. - Palle Nielsen, Seminarlærer, Haderslev. - Axel Nordquist, Kontorchef ved Købmandsskolen. - Johannes Novrup, Forstander, mag. art., Magleas, Birkerød. - Jens Okholm, Grd., Vellinggaard, Havndal. - Axel Olsen, Dr. med., Overlæge, Fødselsanstalten, Aarhus. - Einar Pedersen, Slagterifor mand, Borup, Randers. - Hans Pindstrup, Grd., Vokslev pr. Nibe. - Svend Ranulf, Dr. phil., Professor ved Aarhus Universitet. - Johs. Reumert, Lektor, Gentofte. - Leopold Rosen, pens. Politimester, Sorø. - Søren Sikjær, Rektor, København. - Kristian Sindballe, Professor, Dr. juris, Gentofte. - Roar Skovmand, Dr. phil., Lærer ved Krogerup Højskole, Humlebæk. - K. Skydsgaard, Dr. theol., Professor ved Københavns Universitet. - H. D. Spliid Gdr., Langholm, Sønderbæk. - Andreas Søndergaard, Outrup, Nykøbing M. K. Refslund Thomsen, Amtmand, Aabenraa. - Th. Thorsteinsson, Højesteretssagfører, København. - L. P. Winther, fhv. Proprietær, Randers. - Peter Rønholdt, Forpagter, Tybjerggaard Else Zeuthen, Mag. art., Rungsted. - F. Zeuthen, Dr. polit., Professor ved Københavns Universitet.

Den norske NS-bevegelse sto kommunismen imot. Den gjorde nemlig det, herr Rysstad! Fra første til siste stund. Det var den som la grunnlaget under bevegelsen den 17. mai 1933 og det var den som holdt bevegelsen opp til 8. mai 1945. De storpolitiske intriger og spill bak kulissene — og dem var visst alle parter like gode om — hadde intet som helst med den norske NS-bevegelse å gjøre. Eller kanskje De, herr Rysstad, ut fra Deres innstilling vil erklære Dem medansvarlig i Winston Churchills forsøk på å trekke Sovjet-Russland med på alliert side ved i oktbr. 1939 å by fram de baltiske stater som lokkemat? Anei, innen NS's rekke var det ikke et øyeblikk noen tvil om at vi sto fast i vår overbevisning om at alt måtte gjøres for å hindre at Norge ble bolsjevisert. Og da anledningen først bød seg, var det også fra NS-hold man mobiliserte de henved 10,000 mann som bød livet som pant på sin tro og meining, og som ble straffet så hardt av de samme som i dag trygler all verden om hjelp mot den samme motstander — endog det sønder-slätte Tyskland.

Anei, — prøv ikke De på, herr Rysstad, som åpenbart er stolt av å ha vært Sovjet-Russlands «allierte», å kaste smuds på de gamle NS-medlemmer for deres holdning. Den står nok selv for en aldri så nærgående granskning. Men om andres holdning gjør det samme, er et annet spørsmål. Det er De og Deres som bærer ansvaret for det bedrøvelige resultat som De skildrer så godt, og da har De vel også et visst ansvar for midlene.

Diktatur — ikke-diktatur tror jeg heller ikke vi skal si så mye om med NS-bevegelsen som bakgrunn. Sommeren 1941 sa Quisling under en diskusjon om Rikstinget: «Det blir ikke aktuelt med noen gjennomføring av rikstingsplanene nå. Vi vil ikke påtrykke det norske folket en styreform det ikke selv vil ha. — Først når verdenskrigen er over og vi er kvitt okkupasjonen, skal det norske folket selv ved avstemning bestemme den framtidige statsform». Og det holdt han også fast ved. Han ble dømt for planene, ikke for noen gjennomføring av dem. Hva man måtte ty til under selve okkupasjonen for å berge land og folk best mulig, er en ting for seg. Men også i så måte tror jeg nok at de fleste i dag tar til å få øynene opp for resultatene.

Vi skulle ha bedt om grid og nåde, vi gamle NS-medlemmer, sier De, herr Rysstad. Så skulle også nåden ha kommet — i et hvert fall til de minste av oss. Vel — vi har ikke bedt om noe slikt, og lite trolig er det at vi gjør det også. Vi har tatt de straffer vi er blitt idømt med hevet hode, enten det har gjeldt liv, frihet eller formue og eksistens. Det eneste vi har bedt om er rettferdighet. Og rettferdighet er ikke utenkelig uten en objektiv og uheldet granskning av det som har gått for seg. Ikke en tøddel ut over det som bygges på sannhet og rettferdighet nærer vi noe ønske om. Men heller ikke en tøddel mindre.

De så kanskje av avisene nylig at statsråd Gundersen avfeide kravet om en revisjon av rettsoppgjøret med at man ikke kunne gi seg til å kjøre «baklengs film». Det er et argument for oppgjørets holdbarhet som ikke duger. Og det er heller ikke noen «baklengs film» vi ønsker. Vi ønsker en god film, en hende la De også merke til at Ju? stisnemnda i den innstilling som den nettopp i disse dager har avgitt.

for å påstå skylden for den norske hjemme. Vi ber ikke om å bli frattatt for noe ansvar selv, så sant det gjennom faktiske begivenheter blir godtgjort at vi også med rette bærer det.

I Danmark — hvis rettsoppgjør på mange måter var parallelt med vårt — har nettopp 150 av de mest fremstående menn og kvinner med fhv. justisminister Svenning Rytter og en rekke professorer og høyere dommere i spissen, sendt myndighetene et krav om et øyeblikkelig amnesti for de ennå fengslede og om en fullstendig revisjon av hele oppgjøret. Når drister tilsvarende personligheter i Norge seg til noe liknende? Det burde ikke være ugjørlig. Det er nemlig ikke til å komme utenom at også hos oss rår det en utbredt misnøye med oppgjøret, bare med den forskjell at her røpes slike farlige og kjeterske tanker alene under 4 øyne og under taushets løfte.

«Dei vil brennmerkja dei som sto på norsk side i den store krigen», sier herr Rysstad, rystet i sitt innerste, om oss som har tatt opp den vanskelige kampen for sannhet og klarhet i dagens Norge. Er De så sikker på det, herr Rysstad? La meg bare sitere et lite utdrag av en tale sem undertegnede holdt på Bergens torg sommeren 1942:

«Jeg ønsker å si dere som hører meg, at jeg har den største respekt og aktelse for ungguttene her vestpå som gir seg ut i småbåter på Norskehavet for å ta seg over til England, til dem som slås på den andre siden. De setter livet inn for sin tro på det som gagnar vårt land best, og ære være dem for det. De gjør på sitt vis nøyaktig det samme som våre gutter gjør derborte på østfronten. De slås for landet sitt, de som vi. Og skam ville det være om de ikke gjorde det, runnen som vi er av samme rot. Men en dag vil dette Ragnarokket være over, en dag er ikke blikkene så kvasse, ordene så harde lenger, en tar til å forstå. Og når den dagen kommer, vil de der vestfra og de der østfra være de første til å anerkjenne hverandre og til å trykke hverandres hender, i forståelse av at det de gjorde på begge sider var å gi livet for landet sitt. Og med den vissheten bør de for framtiden kunne bo sammen i dette landet «som brøder det kan seg søma»!

Jo, jo! Det var jo ikke akkurat slik det gikk for seg den gang da hetzen satte inn, da de utøylede lidenskaper fra gaten ga seg til å spille «krettsstat» og øyeblikkets maktavere splintret hundre tusen landsmenns livsskjebner. I dag er

Statsråd Gundersen og sannheten

Når statsråd Gundersen i Stortinget skal imøtegå anførsler fra opposisjonen, burde det være en selvfølge at han holder seg til det konkrete tilfelle og ikke prøver ved omgørelser og generelle uttalelser hen i hytt og vær å vill-lede både Stortinget og almenheten.

Under en debatt forleden i anledning av Justisdepartementets melding til Stortinget om ettergivelse av inndragninger og erstatninger, bragte statsråden diskusjonen ut av spor ved å prate løs om hvilke gode inntekter landets dyrlæger hadde. Dem var det såvisst ikke synd på, mente han. Da var det verre med prestene.

Det var ikke det man drøftet herr statsråd! Det var en spesiell veterinær det gjaldt, en veterinær som satt i ytterst vanskelige kår og som ut fra dette hadde søkt om litt lettelse i det

ledning dreier seg om. Om anførselene fra 20. juli med seks generaler bl. a. sjefen for Abwehr, admiral Canaris.

På listen finner man 13 personer med rang av generalfeltmarskalker, hvorav 3 begikk selvmord, foruten Rommel som ble tvunget til å ta sitt eget liv.

Generalfeltmarskalkene von Kleist og Schörner ble i 1945 utlevert til Sovjet-Samveldet over Tito og blir senere regnet som savnet.

som var blitt pålagt ham som NS-medlem.

Behendig som statsråden la sin argumentasjon an, må både Stortingets medlemmer og folk ellers ha det inntrykk at de tidligere NS-medlemmer i dag lever langt bedre enn de øvrige landsmenn og at det bare er tåpelig å snakke om at de skulle være i økonomisk trang.

Slik argumentasjon er ikke landets justisminister verdig. Han vet selv best hvor ganske anderledes det ser ut i virkeligheten.

legatene ikke er synderlig imponerende.

Men — les selv og døm om denne sak som om alle de andre forhold, som gjerne skulle ties ihjel, men som professor Hoel på en saklig og nøktern måte har lagt fram for almenheten.

Mussolinis avis utkommer igjen

Et Roma-telegram til Politiken meddeler at Mussolinis gamle avis «Popolo d'Italia» 1. desember igjen kom på gaten etter mange års taushet. Avisen ble utsolgt på kort tid. I en leder heter det at bladet vil støtte de samme nasjonalistiske ideer som den fascistiske diktator.

En omhyggelig gjennomlesning av det nye Popolo d'Italia gir til resultat at ikke en eneste setning ville kunne støtte den avdøde italienske diktator, tilføyer Politikens korrespondent.

USA bygger kjempemessige baser i Nordpolområdet

Washington: Privat til «8. Mai».

På vel underrettet hold i Washington følger man med spenning den stadig merkbare svingning i Sverige til fordel for en tilslutning til Atlanterhavspakten. Den offisielle svenske nøytralitetspolitikk utsettes for stadig større kritikk mann og mann imellom i Sverige, uttales det. Avisen Dagens Nyheter gjør seg til talsmann for en

radikal endring i den svenske utenrikspolitik, til fordel for et omfattende samarbeid med den vestlige verden. Det er ingen tvil om at Dagens Nyheter krav bygger på større og større tilslutning innen den svenske folkeopinion, sier man i Washington.

Dagens Nyheter slagord er: «Det er muligheten til å få hjelp fra vest, og først og fremst fra USA, som hele vårt liv som folk og stat er avhengig av, — enten vi er tilsluttet A-pakten eller ikke».

Det forlyder at man i svenske militære kretser har tatt problemene opp til ny alvorlig overveielse et-

terat det er blitt kjent at amerikanerne i Nordpolområdet har begynt å bygge kjempemessige militære baser på selve isen. Disse baser omkalfatrer hele den militære strategi, idet de minsker sjansene for et sovjetrussisk fremstøt gjennom Nord-Norge, og dermed øker sjansene for Norden til å forsvare seg med hell mot en kommunistisk ekspansjon. I denne forbindelse oppstår på ny spørsmålet om Sveriges holdning i de første uker etter et eventuelt sovjetrussisk overfall på Nord-Norge. Flere og flere røster i Sverige hever seg til fordel for «det totale forsvar» av Norden, d. v. s.

det få av disse som hujet høyest, som liker å bli minnet om det. De siste seks syv årene har gitt dem litt å tenke på. Desto mere mistrøstig er det å treffe på gjengangere som Ani Rysstad, som selv dokumenterer at han ennå ikke er vokset fra trangen til å «hujes». Hadde De ikke, andre og bedre ting å fare med, herr Rysstad, burde De for Deres egen skyld ha tøylet Deres trang til å utgyde Dem offentlig. Det er fornuft og forståelse vi trenger her i Norge nå. Det er ikke tider til å holde fram med uvderheftig prek og med fortsatte forsøk på å lage hetz.

Det er landsmenns liv og livsskjebner det gjelder. Og det er dem Forbundet for Sosial Oppreisning akter å felle en lanse for. Trass i om det borte i krokene sitter en og annen Ani Rysstad og finner det besnærende å spille på «ustemt fele»!

Helge Grønstad.

P.S.

Hvor har herr Rysstad det fra at Stortinget i sin edelhet har gitt alle med straff under to år stemmeretten tilbake? Det er i tilfelle en lov som man har voktet seg like så godt for å kunngjøre som i sin tid landssvikanordningen. I Lovtiden finnes i all fall ingen slik bestemmelse.

«Træhesten»s forfatter forteller

Eric Williams, som har skrevet den meget omtalte fluktskildring «Træhesten» og «Tuneller», er kommet til Stockholm. Til avisene forteller han at han sendte sitt manuskript til sju forlag og fikk det omgående i retur fra dem alle. Ved et tilfelle traff han reklamejefen i et forlag og gjennom ham ble så endelig manuskriptet tatt.

Han forteller videre at han etter krigen fikk rede på hvor kommandanten i hans egen fangeleir befant seg og han reiste og besøkte ham.

Den stakkaren fikk 12 års fengsel for vår flukt, sier Williams. Nå lå han på sykehus. Det var faktisk en hyggelig mann, og han var glad for mitt besøk tiltross for at vi hadde skaffet ham så mange ubehageligheter!

Tenk det, Hedda! En tysk kommandant var hyggelig, en engelsk forfatter konstaterer det og den svenske presse våger å sette det på trykk! Nei, Sverige er nok — ikke Norge.

Vil dette føre til at Sverige går inn i A-pakten? Flere og flere røster i Sverige hever seg for «det totale forsvar av Norden

en total svensk-dansk-norsk innsats, som skulle utløses automatisk ved et russisk overfall.

Washington minner man i politiske kretser om fhv. utenriksminister Sanders forsøk på å samle Norden i 1939 til samlet forsvar mot enhver angriper. Man er overbevist om at russerne dengang ikke hadde overfalt Finland, hvis de på forhånd hadde vært klar over at Finland ville få støtte av de andre nordiske land. Sander hadde sagt: «16 millioner mennesker i de nordiske land står samlet mot faren fra øst!» — uten at man dengang ville høre på ham. Var Nordens militære samling dengang blitt en realitet er det litet sannsynlig at Tyskland hadde våget noen invasjon av Danmark og Norge.

Truman setter skatterekord

Etter hva de svenske aviser forteller, har Truman satt en mindre hyggelig rekord, idet han i sin presidenttid har beskattet det amerikanske folk så hardt at det i det nevnte tidsrom har betalt en tredjedel av alle de skatter som er blitt utskrevet i USA's historie. — Avisene tilføyer at amerikanerne er meget lite begeistret for å bli så oppskattet av presidenten.